

ศิลปะการแทงหยวก

เสนอ

ผศ.พฤทธิ์ สุขเศรษฐศิริ

โดย

นายพุดสวัสดิ์ มุมบ้านเช่า

รหัส 421998776

ระดับปริญญาโท สาขาทัศนศิลป์ : ศิลปะสมัยใหม่

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีการศึกษา 2/2543

ศิลปะการแทงหยวก

เสนอ
ผศ.พฤทธิ์ สุภเศรษฐศิริ

อธินันทนากการ
จาก...พชรวิทย์ มุมบ้านเช่า

โดย
นายชูลสวัสดิ์ มุมบ้านเช่า
รหัส 421998776

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชา ศิลปะพื้นบ้านและภูมิปัญญาไทย VA521
ระดับปริญญาโท สาขาทัศนศิลป์ : ศิลปะสมัยใหม่ คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีการศึกษา 2543

เลขหมู่ 730.9
W86801

เลขทะเบียน 05855

13 พ.ค./2549

PBRU PHETCHABURI ARC

1000127952

คำนำ

การศึกษาในวิชาศิลปะพื้นบ้านและภูมิปัญญาไทย เพื่อการเรียนรู้และการเห็นคุณค่าของศิลปะพื้นบ้านและภูมิปัญญาไทย อันจะทำให้เข้าใจลักษณะนิสัยประจำชาติ และวิถีชีวิตของคนไทย ซึ่งในปัจจุบันศิลปะพื้นบ้านและภูมิปัญญาไทย กำลังได้รับความสำคัญและความสนใจเพิ่มขึ้นทุกขณะ ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุว่า ความรู้ความเข้าใจและการเข้าถึงคุณค่าของเรื่องภูมิปัญญาจะนำไปสู่ ความรอบรู้ในการกำหนดทิศทางในการพัฒนาสังคมไทยให้สอดคล้องกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมในอนาคต

การศึกษาศิลปะการแทงหยวกของเมืองเพชร จังหวัดเพชรบุรี อันเนื่องมาจากการเป็นศิลปะพื้นบ้านและภูมิปัญญาไทยที่น่าสนใจ มีประวัติศาสตร์และความเป็นมาแต่โบราณกาล เป็นศิลปะที่แสดงถึงวัฒนธรรมอันสูงส่งของคนในท้องถิ่น แสดงให้เห็นถึงความสุนทรีย์ ความละเอียดอ่อน เป็นศิลปะและภูมิปัญญาที่มีคุณค่าด้านประโยชน์ ความงาม ความเชื่อ สังคม การตลาด และด้านการพัฒนา แต่ในปัจจุบันศิลปะการแทงหยวกกำลังเสื่อมความนิยม อันเนื่องมาจากความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จนมองข้ามศิลปะที่มีคุณค่าอันดีของเรา

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ ครูประสม สุสุทธิ และทีมงาน ที่ให้ข้อมูลในการศึกษาอย่างละเอียด และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ผู้สอนทุกท่านที่ให้แนวคิดและวิธีการศึกษาจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ข้าพเจ้าหวังว่า การศึกษาศิลปะการแทงหยวกของเมืองเพชรบุรี ควรจะนำประโยชน์ต่อผู้อ่านและผู้สนใจศิลปะพื้นบ้านและภูมิปัญญาไทยพอสมควร

พูลสวัสดิ์ มุมบ้านเช่า

17 มีนาคม 2543

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ	1
ศิลปะการแทงหขวก	1
ความเป็นมา	2
ช่างเมืองเพชร	3
เมรุเมืองเพชร	6
ประวัติช่างแทงหขวก	12
ลักษณะและสภาพของจังหวัดเพชรบุรี	14
2. ขั้นตอนและกรรมวิธี	20
วัสดุและอุปกรณ์	20
แบบของลายแทงหขวก	23
วิธีการแทงหขวก	29
วิธีการสลักเครื่องสด	33
การประกอบชิ้นส่วนของลาย	33
วิธีการประกอบชิ้นส่วน	38
การประกอบลายเชิงตะกอน	39
3. สรุปผล เสนอแนะ	45
สรุปผล	45
ประโยชน์และคุณค่า	46
ความถี่อมของศิลปะการแทงหขวก	47
ข้อเสนอแนะเพื่อการอนุรักษ์	48
ภาพประกอบการแทงหขวก	50
บรรณานุกรม	56

บทที่ 1

บทนำ

ศิลปะการแทงหยวก

ปัจจุบันศิลปะอันเป็นเอกลักษณ์ของไทยเราหลายอย่าง นับวันแต่จะสูญไปจาก ความทรงจำของคนไทยและผืนแผ่นดินไทย ที่เป็นเช่นนี้เพราะขาดการเอาใจใส่ทะนุบำรุง และขาดการศึกษาเล่าเรียน เพื่อสืบทอดวิทยาการดังกล่าวให้เจริญรุ่งเรือง ศิลปะที่กำลังจะ สูญเพราะหาผู้รู้ผู้ชำนาญไม่ได้ ทั้งไม่มีผู้สนใจที่จะฝึกฝนเล่าเรียน เช่น การแกะสลักไม้ การประดิษฐ์ด้วยใบตองและกลีบดอกไม้ การทำเครื่องเงิน การประดับมุก เป็นต้น สำหรับทางด้านศิลปะการแสดง เช่น หนังใหญ่ หุ่นกระบอก เป็นต้น ก็กำลังรอเวลาที่จะ สูญไปเช่นกัน ส่วนละครเรื่องนั้น บัดนี้หาผู้แสดงได้น้อยเต็มทีแล้ว จากตัวอย่างของศิลปะ ที่กล่าวมานี้ ทำให้คาดได้ว่าถ้าหากไม่มีการสืบทอดวิทยาการดังกล่าวไปยังคนในชั่วอายุ ใหม่นี้แล้ว เมื่อสิ้นผู้ที่มีความรู้ในชั่วอายุนี้ โดยไม่มีหลักฐานหรือความรู้สำหรับคนรุ่นหลัง ได้ศึกษาค้นคว้าแล้ว ก็เป็นอันมั่นใจได้ว่า ศิลปะดังกล่าวย่อมจะต้องถึงกาลดับสูญไปจาก วัฒนธรรมของคนไทยอย่างแน่นอน ซึ่งเมื่อถึงเวลานั้น คนไทยทุกคนจะต้องเฝ้ารำพึงถึง ศิลปะที่สูญไปด้วยความเสียดาย แต่ก็สายไปเสียแล้วที่จะเรียกร้องเอาศิลปะอันทรงคุณค่า เหล่านั้นกลับคืนมาได้ ศิลปะการฉลุสลักหยวก หรือเรียกกันว่า การแทงหยวก เป็นศิลปะ อีกแขนงหนึ่งที่ใช้สำหรับตกแต่งเมรุในงานศพ เพื่อให้เกิดความสวยงาม ซึ่งกำลังจะเสื่อม สลายไปเช่นเดียวกับศิลปะด้านอื่น ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว ที่เป็นเช่นนี้เพราะความเปลี่ยนแปลง ของกาลเวลาและวัฒนธรรมของสังคม เป็นเหตุให้ไม่ค่อยมีผู้นิยมนำเอาศิลปะการแทง หยวกมาใช้ตกแต่งประดับประดากันมากนัก นิยมตกแต่งด้วยวัสดุใหม่ ๆ แทนหยวกกล้วย เช่น โคม คอกไม้พลาสติก คอกไม้กระดาษ เป็นต้น ซึ่งเป็นการคล้อยตามความสะดวก สบายในยุคปัจจุบัน นับเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การแทงหยวกต้องถึงกาลเสื่อมโทรมลง สาเหตุอีกประการหนึ่ง ได้แก่ การที่ไม่มีผู้สนใจศึกษาเล่าเรียนและฝึกฝนการฉลุสลักหยวก จากช่างผู้ชำนาญ ซึ่งนับวันแต่จะหาตัวยากขึ้นทุกที ด้วยเหตุนี้ศิลปะแห่งการแทงหยวกจึง ไกลถึงกาลแห่งความดับสูญเข้าไปทุกวัน ทั้งนี้เพราะหยวกเป็นวัสดุที่เสื่อมสภาพได้ง่าย ไม่ มีความคงทนถาวร เมื่อฉลุสลักหยวกแล้วจะมีอายุอยู่ได้นานไม่เกิน 3 วัน ก็เหี่ยวเฉาไป ตามกาลเวลา ผิดกับไม้ หิน หรือปูน ที่ใช้แกะสลักหรือปั้น ซึ่งมีความคงทนถาวร แบบ ของลวดลายก็ไม่วิจิตรอลังการก็ตามที แต่ทว่าการออกแบบลวดลาย การจัดช่องไฟ เป็น ไปอย่างถูกต้อง มีประสิทธิผล ลวดลายที่ใช้เป็นลวดลายง่าย ๆ แสดงความอ่อนนไหว ชิงฉิ่ง

องอาจกล้าหาญ ไม่มีความวิจิตรพิสดาร ละเอียด อลังการมากเกินไป ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นลักษณะเฉพาะกิจของศิลปะการแทงหยวกของไทย

วัสดุหลักที่ใช้ในการแทงหยวก ได้แก่ หยวกกล้วย ซึ่งหาได้ง่ายในทุกท้องถิ่น โดยปกติบ้านไทยในชนบทมักจะปลูกต้นกล้วยไว้แทบทุกบ้าน เมื่อบ้านใดมีงานที่จำเป็น ต้องใช้ต้นกล้วย ก็จะขอกันใช้ได้โดยไม่มีการซื้อขาย สำหรับการแทงหยวกที่กระทำกันในวัด วัดแทบทุกวัดในชนบทปลูกต้นกล้วยไว้มากมาย โดยเฉพาะกล้วยตานีนั้นขึ้นอยู่เองตามธรรมชาติ ซึ่งเหมาะอย่างยิ่งที่จะนำมาแทง จึงเห็นได้ว่า ต้นกล้วยเป็นวัสดุที่หาได้เปล่าในชนบท สำหรับวัสดุอื่น ๆ ที่ใช้ประกอบ ได้แก่ กระจาดอังกฤยก็ดี สีข้อมหยวกก็ดี ดอกที่ใช้รัศมีหยวกก็ดี เหล่านี้เป็นวัสดุที่หาได้ง่าย และมีราคาไม่แพงเช่นกัน การแทงหยวกตกแต่งเมรุของเพชรบุรีมีลักษณะพิเศษกว่าที่อื่น คือ จะใช้เครื่องสดตกแต่งเพื่อความสวยงามอีกด้วย เครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแทงหยวก ได้แก่ มีดแทงหยวก ซึ่งใช้ได้เป็นเวลานาน ไม่ชำรุดเสียหายง่าย ช่างแทงหยวกบางคนใช้มีดประจำตัวของเขาลอดชีวิต สรุปแล้วจึงอาจกล่าวได้ว่า คำว่าวัสดุอุปกรณ์สำหรับแทงหยวกในงานศพแต่ละครั้งมีราคาถูกลงมาก

โดยเหตุที่หยวกเป็นวัสดุที่เหี่ยวเฉาง่าย และเมื่อเหี่ยวเฉาแล้วผลงานจะดูไม่สวยงาม หยวกที่แทงไว้แล้วนั้นจะคงรูปอยู่ได้ประมาณ 1-2 วันเท่านั้น งานแทงหยวกจึงเป็นงานที่ต้องใช้ความชำนาญ เพื่อให้ได้ผลงานที่สมบูรณ์ ช่างแทงหยวกจะต้องเป็นช่างที่มีฝีมือ เพราะในการแทงนั้น ไม่มีการร่างลวดลายลงไว้ก่อนในหยวก จึงกระทำไปโดยอาศัยความชำนาญของช่างเป็นสำคัญ ดังนั้นการที่จะแทงหยวกทั้งวันนาน ๆ ข้อมเป็นไปไม่ได้ ช่างแทงหยวกจะต้องทำงานให้เสร็จภายในวันเดียว คือ เริ่มแทงในเวลาเช้า และใช้งานในเวลาบ่าย หรือแทงในเวลากลางคืน แล้วใช้งานในเช้าวันรุ่งขึ้น โดยเหตุที่ต้องทำงานด้วยความเร่งรีบแข่งกับเวลาเช่นนี้ ช่างแทงหยวกจะต้องทำงานอยู่ตลอดเวลา และในงานส่วนที่ไม่ต้องใช้ฝีมือ หรืองานง่าย ๆ ช่างแทงหยวกจะมีผู้ช่วย คอยให้ความช่วยเหลือ งานเหล่านี้ ได้แก่ งานข้อมสีหยวก งานลอกหยวก งานแทงพินหนึ่ง พินสาม และพินห้า การประกอบหยวกเข้ากับโครงแบบเหล่านี้ เป็นขั้น การที่ต้องทำงานด้วยความรวดเร็ว แข่งกับเวลาเช่นนี้ ช่างแทงหยวก จะต้องมีการกำหนดแผนงานที่ดี เช่น จะต้องกำหนดว่าส่วนใดใช้หยวกเท่าใด ส่วนนั้น ๆ ใช้หยวกกี่ชิ้น แต่ละชิ้นแทงด้วยลวดลายอะไร มีการจำแนกหยวกไว้เป็นประเภท ๆ ไม่ปะปนกัน

ความเป็นมา

ศิลปะการแทงหยวกพื้นบ้านของไทย มีประเพณีทำสืบต่อกันมาในหลายจังหวัด จะพบมากทางภาคอีสาน และภาคกลาง ซึ่งลักษณะความละเอียดอ่อนซ้อของลวดลาย และการประกอบกันของลวดลายจะแตกต่างกันออกไปตามสภาพของสังคม วัฒนธรรม

ของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งแต่เดิมมาวิวัฒนาการของศิลปะการแทงหยวก เริ่มมาจากพิธีการเผาศพของคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ โดยในพิธีการเผาศพแต่โบราณจะสร้างเมรุกลางแจ้ง คัวเมรุที่ตั้งศพทำด้วยไม้ รอบ ๆ เมรุส่วนมากแล้วจะล้อมทำขอบเขตเป็นรูปสี่เหลี่ยมด้วยไม้ ไม้สานติดด้วยกระดาษขาวคำมีประตูทางเข้า 4 ด้าน ส่วนบนของเชิงตะกอนที่ทำพิธีเผาศพจะลงด้วยคันทันกล้วย ก่อนที่จะวางพินและโลงศพ เป็นลักษณะของภูมิปัญญาชาวบ้าน คันทันกล้วยเป็นฉนวนกันไฟไม่ให้ไหม้เชิงตะกอนได้เป็นอย่างดี นับว่าเป็นความชาญฉลาดของคนในสมัยก่อน ต่อมาจึงได้วิวัฒนาการนำหยวกกล้วยมาแทงให้เกิดลวดลายที่สวยงามประดับเมรุ ลวดลายและการประกอบกันของหยวกส่วนต่าง ๆ ในระยะแรกมีลักษณะหยาบ แต่ต่อมาได้มีการออกแบบปรับปรุงเสริมแต่งให้มีความวิจิตรขึ้นตามลำดับ

ศิลปะการแทงหยวกเมืองเพชร เป็นศิลปะพื้นบ้านที่มีต้นกำเนิดมาจากสมัยอยุธยา เข้ามาในเพชรบุรีตอนปลายของอยุธยาและพัฒนาสืบต่อกันมาเรื่อย ทั้งรูปแบบและวิธีการ จนกลายเป็นศิลปะของเพชรบุรี ด้วยการผสมผสานศิลปะโดยเฉพาะของเพชรบุรี ซึ่งการผสมผสาน วิวัฒนาการ และการประยุกต์ศิลปะการแทงหยวกให้เป็นลักษณะของเพชรบุรี เป็นไปอย่างรวดเร็วและกลมกลืน เนื่องจากเพชรบุรีเป็นเมืองช่างศิลปะแต่ดั้งเดิม มีสกุลช่างต่าง ๆ มากมาย ซึ่งเป็นช่างพื้นเมืองที่ได้รับการเรียนรู้ ถ่ายทอดกันในหมู่ของคนมีศูนย์รวมของช่างแต่ละสกุลอยู่ตามวัดต่าง ๆ เช่น สกุลช่างวัดใหญ่สุวรรณาราม สกุลช่างวัดเกาะ สกุลช่างวัดพระทรง สกุลช่างวัดยาง เป็นต้น

ศิลปะการแทงหยวกเพชรบุรี เป็นศิลปะที่ใช้ตกแต่งเมรุในพิธีเผาศพ ซึ่งเมรุที่สร้างขึ้นเพื่อเผาศพของเพชรบุรีมีธรรมเนียมแตกต่างไปจากที่อื่น นิยมสร้างเมรุให้มีความวิจิตรสวยงาม ใช้เวลาสร้างเมรุเป็นเวลานาน การออกแบบก่อสร้างเป็นฝีมือของสกุลช่างของเพชรบุรี การตั้งเมรุใช้โคศบรจแทนโลงศพ ในส่วนฐานเมรุลูกโคศจะมีกรแทงหยวกประดับอย่างสวยงาม เป็นการทำคล้ายพิธีหลวงแห่งราชสำนัก ซึ่งความจริงสามัญชนไม่มีระเบียบปฏิบัติได้ เข้าใจว่าคนเมืองเพชรบุรีได้ทำกันมานานจนเป็นประเพณีนิยม ซึ่งประเพณีการตั้งเมรุเผาศพกลางแจ้งแบบโบราณนี้ ในปัจจุบันยังนิยมสืบสานต่อกันมาแต่เป็นส่วนน้อย อันเนื่องมาจากค่าใช้จ่ายในการประกอบพิธีค่อนข้างสูงมาก ถ้าเปรียบเทียบกับศิลปะการเผาศพในเมรุแบบถาวร ซึ่งมีอยู่ทั่วไปตามวัดต่าง ๆ

ช่างเมืองเพชร

เพชรบุรีเป็นเมืองที่มีช่างแขนงต่าง ๆ มากมายเมืองหนึ่ง คงจะเห็นได้จากมรดกทางการช่างที่เป็นหลักฐานปรากฏมาแต่โบราณ แสดงให้เห็นถึงความสามารถและฝีมือในเชิงช่างเมืองเพชรในอดีตได้เป็นอย่างดี วิชาการช่างของไทย เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมากเป็นเวลานานับร้อยนับพันปี

ช่างไทยในสมัยโบราณ มักจะเป็นผู้ที่มีความสามารถเป็นเลิศในสาขาวิชาช่างนั้น ๆ และสามารถสร้างสรรค์งานให้เป็นที่ยอมรับได้ด้วยความสามารถของตัวเอง มากกว่าการทำตามคำสั่งหรือความประสงค์ของผู้อื่น ช่างไทยโบราณจึงสามารถเนรมิตผลงานได้อย่างมีคุณค่า

สำหรับช่างไทยแต่โบราณนั้นอาจแบ่งได้ 2 พวก พวกหนึ่งเป็นช่างฝีมือที่อยู่ในรั้วในวังคอยรับใช้ทำงานให้กับพระมหากษัตริย์และข้าราชการบริพาร ช่างพวกนี้เป็นช่างหลวง เป็นช่างฝีมือดีเพราะได้รับการคัดเลือกมาแล้ว ส่วนช่าง อีกพวกหนึ่งเป็นช่างพื้นเมืองทำงานอยู่ตามถิ่นที่อยู่ของคนและมักจะมีพระภิกษุรวมอยู่ในช่างพื้นเมืองด้วย

ช่างเมืองเพชรจัดเป็นช่างพื้นเมืองที่ได้รับการเรียนรู้ ถ่ายทอดวิชาความรู้กันในกลุ่มของคนหรือสกุลช่างของคน จึงทำให้ผลงานของช่างเมืองเพชรมีรูปแบบ มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง อย่างเช่น สกุลช่างใหญ่สุวรรณาราม, สกุลช่างวัดเกาะ, สกุลช่างวัดพระทรง สกุลช่างวัดยาง ฯลฯ เป็นต้น

ช่างทั้งสองประเภทคือช่างหลวงและช่างพื้นเมืองมักจะเรียนรู้กันในวงแคบ ๆ เป็นแบบพ่อสอนลูกมากกว่าการสอนแบบวิธีอื่น ผู้ที่สนใจจะเป็นช่างจะต้องไปฝึกฝนด้วยการเป็นลูกมือช่าง ทำความชำนาญเอาเองมากกว่าการสอนอย่างจริงจัง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้วิชาการช่างของไทยอยู่ในวงจำกัด

อย่างไรก็ตามช่างเมืองเพชร ก็ได้แสดงฝีมือในการสร้างสรรค์ศิลปะกรรมชิ้นไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งจะเห็นได้จากอาคารสถานของวัดวาอารามที่ประดิษฐานงาม

ตามลักษณะของช่างเมืองเพชรโดยทั่วไปแล้ว จะมีความสามารถทางศิลปะหลายประเภทอยู่ในตัว ซึ่งมีทั้งความรู้ในด้านการเขียนลาย การแกะสลัก การปั้น และการออกแบบตกแต่งศาสนสถาน แต่ลักษณะเด่นของชาวเพชรแต่ละคนก็จะปรากฏในรูปแบบของการสร้างสรรค์ผลงานที่ตนเองถนัดมากที่สุด แต่อดีตนามิช่างเมืองเพชรที่มีความสามารถเป็นที่ประจักษ์ดังนี้

1. ขรรค์อินโข่ง เป็นคนบางจาน (บ้านคอนฝิงแคค) จังหวัดเพชรบุรี เป็นจิตรกรที่มีชื่อเสียงและเด่นที่สุดในสมัยพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขรรค์อินโข่ง ฝากฝีมือไว้ที่เมืองเพชร เขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังในสมัยรัชกาลที่ 4 ณ วัดมหาสมณาราม

2. หลวงพ่อฤทธิ วัดพลับพลาชัย เป็นช่างแกะสลักหนังใหญ่และได้อวดโฉมรูปลวดลายบนจอผ้าขาวค่อนหน้าพระที่นั่งในงานบำเพ็ญพระราชกุศลศพ ครบรอบปีสิ้นพระชนม์ของพระเจ้าลูกเธอพระเจ้าอรุณวงศ์ ณ พระรามราชนิเวศน์ (พระราชวังบ้านปืน) ในปี พ.ศ. 2453

3. หลวงพ่ออุทิศ เป็นศิษย์ของขรัวอินโ่อง จำพรรษาอยู่ที่วัดพลับพลาชัย ต่อมาได้เป็นเจ้าอาวาสได้รับการยกย่องในทางช่าง ได้แก่ ช่างหนังใหญ่ ช่างเขียน ช่างแกะสลัก ปั้นปูน สร้างสรรค์ศิลปะไว้มากมาย

4. หวล ตาลวันนา เกิดเมื่อ พ.ศ. 2404 อุปสมบทอยู่วัดพระทรง 10 พรรษา จึงได้ลาออก มีอาชีพเป็นช่างเขียนภาพ เขียนได้ทุกรูปแบบทั้งภาพชาดก ศิลปะไทย และภาพสมัยใหม่ ฝีมือมีปรากฏอยู่ที่วัดมหาธาตุ วัดพระทรง วัดจันทร์ วัดยาง วัดเกาะ วัดมหาสมณาราม วัดนาพรหม ฯลฯ

5. พระอาจารย์เป้า ปัญโญ เป็นศิษย์เอกของ หวน ตาลวันนา พระอาจารย์เป้าเป็นช่างเขียนภาพไทยที่มีฝีมือสูงมาก ทั้งยังเป็นนักวิชาการในงานสถาปัตยกรรมไทย โดยเฉพาะการสร้างเมรุ กัดค้นปรับแก้องค์ประกอบและยังได้นำเครื่องขนคักกลามาเป็นเครื่องช่วยให้เกิดความเคลื่อนไหวได้อย่างสวยงาม

6. เด็ด พ่วงพระเดช เป็นช่างด้านจิตรกรรม การแกะสลักไม้ การออกแบบสถาปัตยกรรมไทย โดยเฉพาะงานจิตรกรรมไทยแบบพื้นบ้าน เช่น ภาพจิตรกรรมวิหาร หลวงวัดมหาธาตุ วัดแก่นเหล็ก วัดพลับพลาชัย วัดขุนครุ เป็นต้น

7. สะอาด สุทธานันท์ เกิดเมื่อ พ.ศ. 2471 เป็นช่างเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง เคยเขียนการ์ตูนกับประยูร เงามระจ่าง ศึกษาทฤษฎีศิลปะและเปอร์สเปคทีฟ เขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังไว้ที่วัดจันทราวาส วัดป้อม วัดลาดโพธิ์

8. พิน อินฟ้าแสง ช่างปูนปั้นชั้นครู เป็นผู้บุกเบิกการปั้นภาพลอยเด่นออกจากฝาผนัง สนใจศึกษาวิชาการด้วยตนเอง มีความสามารถด้านการประดิษฐ์ดอกไม้สด ดอกไม้แห้ง การแทงหยวก และเครื่องสด มีผลงานเด่นที่เห็นได้ชัดคือ ภาพปูนปั้นหน้าบันวิหารหลวง พระอุโบสถหน้าบันศาลาหอประชุม พระปราสาทใหญ่ห้ายอดที่งามสง่าอยู่กลางเมือง ของวัดมหาธาตุ เป็นฝีมือของ พิน อินฟ้าแสงทั้งสิ้น และยังมีผลงานที่วัดพลับพลาชัย อีกจำนวนหนึ่ง

9. ขุนศรีวังยศ เกิดเมื่อ 2402 ที่อำเภอเมืองเพชรบุรี ศึกษาศิลปะที่วัดใหญ่ และวัดพระทรง มีความสามารถทางช่างแกะสลักไม้มีผลงานอยู่มากที่วัดใหญ่และวัดพระทรง

10. เทต ลอยพโยม เป็นช่างแกะสลักไม้ที่มีชื่อเสียงของเมืองเพชรบุรี เรียบหนังสือ พร้อมฝึกหัดเขียนภาพที่วัดยาง และเป็นลูกศิษย์อาจารย์เป้า ที่วัดพระทรง และยังมีความสามารถในการเขียนภาพจิตรกรรมไทย และการแทงหยวก

11. เล็ง เขยสุวรรณ ช่างแกะสลักนุชบถรรมาสน์ วัดชีว์ประเสริฐเคยฝึกหัดทำทองกับพ่อโซ สุวรรณช่าง และได้ไปเรียนการแกะสลักที่วัดเกาะกับอาจารย์ชัค (พระครูญาณวิชัย) ผลงานที่มีชื่อเสียงส่วนใหญ่จะเป็นการออกแบบแกะสลักธรรมาสน์

ช่างเมืองเพชรในอดีตที่มีชื่อเสียงมีอีกมากมายหลายคน และได้สืบทอดความรู้ความสามารถต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน มาถึงช่างรุ่นใหม่ ที่พัฒนาความรู้ความสามารถจากอดีต ประกอบอาชีพตามความสามารถของคน ซึ่งมีช่างประเภทต่าง ๆ คือ ช่างปั้นปูน ช่างเขียนจิตรกรรมไทย ช่างปิดทอง ช่างแกะสลักไม้ และช่างแทงหยวก

จะเห็นได้ว่า เมืองเพชรบุรีนั้นมีวัดวาอารามเป็นจำนวนมากและรวมไปถึงพระราชวัง ที่มีศิลปกรรมให้ชมให้ศึกษากันอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นศิลปกรรมด้านจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม รวมถึงงานฝีมืออื่น ๆ ที่มีความประณีตงดงาม แสดงถึงความสามารถในฝีมือช่างเมืองเพชรที่สืบทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน งานศิลปกรรมเหล่านี้เป็นมรดกที่สำคัญของชาวเพชรบุรีและของชาติ

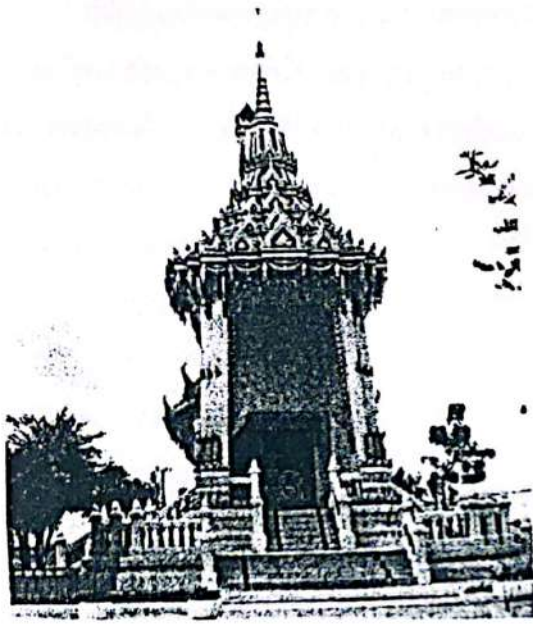
ช่างเมืองเพชรบุรีเท่าที่ปรากฏนามจัดได้ว่าเป็นช่างชั้นครูที่สืบต่อจากช่างของเพชรบุรีสร้างสรรคงานจิตรกรรมไทย ประติมากรรมปูนปั้น แกะสลักไม้ ซึ่งใช้เป็นส่วนประกอบอันสำคัญของสถาปัตยกรรมไทยได้อย่างงดงาม แสดงให้เห็นถึงความสามารถของช่างที่มีฝีมือไม่ห่างไกลกับช่างโบราณ

นับได้ว่าช่างเมืองเพชร ยังคงรักษาความสามารถในด้านฝีมือไว้ได้ดี ควรแก่การอนุรักษ์และศึกษาค้นคว้าความรู้เป็นอย่างยิ่ง

เมรุเมืองเพชร

เมรุที่สร้างขึ้นเพื่อเผาศพ เมืองเพชรบุรีมีธรรมเนียมแตกต่างไปจากที่อื่น เพราะการตั้งเมรุและใช้โกศศพนั้น เป็นการทำคล้ายพิธีหลวงแห่งราชสำนักโดยแท้ ซึ่งสามัญชนไม่มีระเบียบปฏิบัติได้เช่นนั้น เข้าใจว่าคนเมืองเพชรบุรีคงจะได้ทำกันมานานจนเห็นเป็นสิ่งธรรมดา กลายเป็นประเพณีนิยมสืบมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนเมืองเพชรฝีมือและรักในการช่างมาก มีแรงกตัญญูต่อผู้มีพระคุณสูง และที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างยิ่งยวด จึงกล้ารับสิ่งที่เห็นว่าดีงามนั้นมาทำเพื่อเป็นสิริมงคล

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดเมืองเพชรบุรีมาก และทรงพระกรุณา ไปถึงชาวเมืองด้วยการทรงอนุญาตให้ทำพิธีศพโดยใช้โกศศพและใช้เมรุตั้งบำเพ็ญกุศลเหมือนพิธีของราชวงศ์ มีหลักฐานยืนยันว่า โปรดทรงยกเว้นเป็นพิเศษ ให้เมืองหนึ่ง เพราะเมรุที่ได้จัดทำขึ้นแต่ละงานมีความสวยงามมาก บางงานลงทุนลงแรงมาก โดยเฉพาะศพสมภารเจ้าวัด หรือคหบดี งานทำเมรุใช้เวลาเป็นปีหรือกว่าปีก็มี เมรุจึงมีคุณค่าทางฝีมือการช่างหลายแขนงมารวมกัน นับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่นอันควรจะอนุรักษ์และภาคภูมิใจ

การเผาศพมีธรรมเนียมโดยทั่วไปในประเทศอินเดียมาแต่โบราณ ทั้งฝ่ายถือลัทธิพุทธศาสนาและลัทธิพราหมณ์ แม้พระพุทธศรัทธาก็มีการถวายพระเพลิงบนพระจิตกาธาน ประเพณีการเผาศพในเมืองไทยคงเข้าสู่ประเทศไทยพร้อมกับพระพุทธศาสนา

การเผาศพอย่างง่าย ๆ ก็คือ การเอาศพวางบนกองหิน อย่างในอินเดียปัจจุบันก็ยังทำอยู่ เสฐียรโกเศศ ท่านอธิบายถึงเรื่องนี้ว่า

“เมรุก็ดี ฐานเผาก็ดี หรือจิตกาธานสำหรับเจ้านายก็ดี ก็จะเป็นอันเดียวกัน การเอาหลังคาคร่อมที่เผาศพ ถ้าทำแบบเรียกว่า ประรำเผาศพ ถ้าทำอย่างหลังคาเรือนปั้นหยารูปสี่เหลี่ยม เรียกว่า โรงทิม การเผาศพที่ต่อปีกโรงทิมออกไปใหญ่โตมักจะเป็นศพใหญ่ เช่น ศพเจ้าเมืองหรือสมภารเจ้าวัด โลงใส่ศพมักทำเป็นหลังคาประกอบปากโคง ถ้ารูปเหมือนหลังคาวอกก็เรียกว่า เครื่องแต่งวอ ถ้ามียอดแหลมตรงกลางอย่างบุษบกก็เรียกว่า เครื่องแต่งเหม ฉะนั้นการปรุงแต่งการเผาศพให้มีระเบียบแบบแผนและงดงามยิ่งขึ้น จึงกลายเป็นวัฒนธรรมทางระเบียบประเพณี เช่น จากการทำศพที่ตัดแปลงอาคารโรงทิมให้เป็นหลังคาซ้อนหลังคา และต่อยอดหลังคาให้แหลมซึ่งเรียกว่า เมรุ เช่น ถ้าเป็นแบบของหลวงก็เรียกว่า พระเมรุ หรือ “พระเมรุมาศ” เมรุเผาศพจึงเทียบได้กับเขาพระสุเมรุ

พระเมรุมาศ ก็คือเมรุขนาดใหญ่ที่เรียกกันในเมืองเพชรว่า เมรุนอก คู่กับเมรุหลังเล็ก ซึ่งอยู่ภายในเมรุใหญ่อีกทีหนึ่ง ทำนองเมรุซ้อนเมรุ ซึ่งมีชื่อเรียกว่า พระเมรุทอง ก็คือ เมรุใน ตามชื่อที่คนเมืองเพชรเรียกกันนั่นเอง

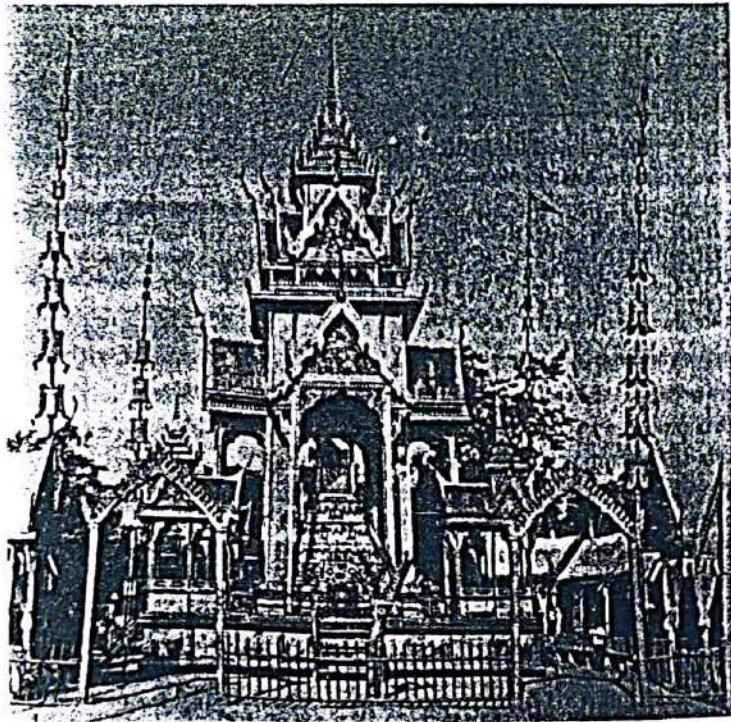
เมรุที่สมบูรณ์แบบของเมืองเพชร แต่ก่อนจะต้องมีครบทั้งเมรุนอก และเมรุในรวมทั้งเมรุทิศ

เมรุในกับเมรุนอก รูปทรงจะคล้ายกันมาก แต่เมรุในจะย่อส่วนเล็กลงเท่านั้น เพราะต้องตั้งอยู่ภายในของเมรุนอก

ในจังหวัดเพชรบุรี มีเมรุปูนใซ้อย่างแพร่หลาย ในปัจจุบันนี้ลักษณะเป็นเตาเผาศพ มีปล่องไฟสูง ตั้งอยู่ท้ายเมรุ เมรุหลังแรกมีขึ้นที่วัดพลับพลาชัยก่อน หลังต่อมามีที่วัดลาด

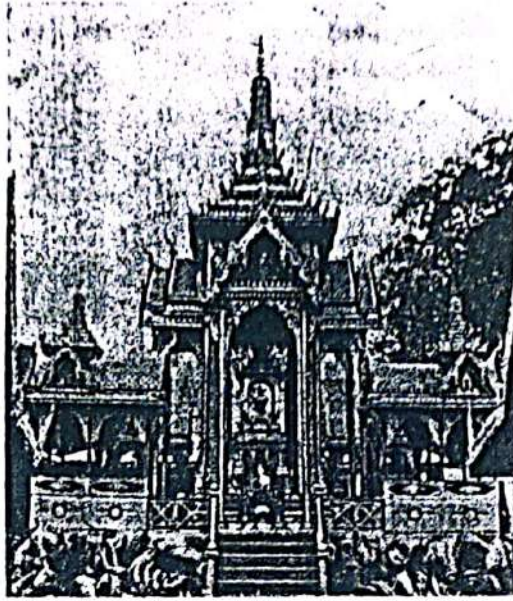
เมื่อกล่าวถึงพระเมรุมาศ ก็จำเป็นต้องกล่าวถึงพระโกศด้วย พระโกศหมายถึงที่
ใส่ศพหนึ่งของพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศ์ ราชวงศ์ หรือบุคคลสามัญซึ่งพระมหากษัตริย์
พระราชทานเกียรติยศให้ใช้โกศใส่ศพ การทำเมรุ ทำโกศศพของจังหวัดเพชรบุรี อันเป็น
มรดกทางช่างศิลปสาขาหนึ่งนั้น เป็นภูมิปัญญาและฝีมือช่างซึ่งมีอยู่ทั่วไป บางแห่งมีคณะ
ช่างรวมตัวอยู่ตามวัดต่าง ๆ จะมีมานานแล้วเท่าใดไม่อาจทราบได้

วัดยางเป็นวัดที่มีงานทางด้านนวรรกรรมอยู่มากต่อเนื่องมาตลอดเวลา ประกอบกับ
พระเทพวงศาจารย์ ท่านสนใจงานการช่างทุกสาขา เมรุที่ท่านออกแบบสร้างเมื่อครั้งเสด็จ
คุณแม่เลี่ยม พิชัยชลสินธุ์ เมื่อ พ.ศ. 2477 เป็นเมรุที่ใหญ่โตมาก มีทั้งเมรุนอก เมรุใน
ความสูงเกินหลังคาโบสถ์วัดยาง ใช้เวลาทำปีเศษ คนงานวันละหลายสิบคน เมื่อตั้งเมรุมี
คนทั้งในจังหวัดและจากจังหวัดใกล้เคียงแตกตื่นมาดูกันมาก และยังเป็นที่ยล่องลือกันอยู่จน
ถึงทุกวันนี้

เมรุในงานศพคุณแม่เลี่ยม พิชัยชลสินธุ์ เมื่อปี พ.ศ. 2477 ที่วัดยาง
ผลงานของพระเทพวงศาจารย์แต่สมัยเมื่อครั้งเป็นพระปลัดอินทร์
เป็นเมรุที่สวยงามและใหญ่มากในรอบ 60 ปีเศษ ที่ผ่านมาจากจังหวัดเพชรบุรี

วัดเกาะเป็นวัดเก่าแก่วัดหนึ่ง
อุโบสถสมัยอยุธยาแท้ อดีตเจ้าอาวาส
ทุกองค์ล้วนมีชื่อเสียง และได้รับการ
ยกย่องในเรื่องฝีมือการช่าง เป็นวัดที่
รักษาศิลปะการช่าง และโบราณวัตถุ
ไว้ได้อย่างดี ต่อมาเมื่อคุณพ่อยิด
มรณภาพ คณะศิษย์ก็ได้ทำ เมรุอย่าง
สวยงาม หลังจากนั้นสืบมากลุ่มช่างวัด
เกาะ ก็มีผลงานเกี่ยวกับเมรุเป็นที่แพร่
หลาย ช่างทำเมรุมีฝีมือที่รู้จักกันดีมี
หลายคน เช่น อาจารย์ผูก จนโชโต
นายเล้ง เขยสุวรรณ นายชุ่ม สุวรรณ
ช่าง นายเอื่อน ชูบดินทร์ เป็นต้น

เมรุเผาศพเจ้าอธิการยิด สุวณฺโณ (พระครูญาณวิชัย) วัดเกาะ
เมื่อ 3 เมษายน พ.ศ. 2482

ผลงานของกลุ่มช่างวัดเกาะ นายเล้ง เขยสุวรรณ ออกแบบ

วัดที่มีผลงานด้านทำเมรุซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในอดีตที่ผ่านมาอีกแห่งหนึ่ง คือ วัด
ใหญ่สุวรรณาราม มีช่างทำเมรุเป็นภิกษุอยู่มากรูป เช่น อาจารย์แทน อาจารย์เพ็ง อาจารย์
เชื่อม อาจารย์คัน อาจารย์ป่อง เป็นต้น วัดนี้เป็นวัดที่มีโบราณวัตถุและผลงานทางศิลปะ
การช่างหลายอย่างในสมัยอยุธยาเหลือไว้ให้ได้ดูชมในปัจจุบัน

ส่วนช่างทำเมรุวัดใหญ่ฯ ที่สืบต่องานช่าง ยกย่องกันว่า ท่านอาจารย์เพ็ง แก้ว
ไพฑูรย์ เป็นผู้ออกแบบ และสร้างเมรุมากที่สุด บวชอยู่วัดใหญ่ฯ ถึง 25 พรรษา เป็นผู้
หัวคิดก้าวหน้า เมรุที่สร้างขึ้นแต่ละครั้งไม่ซ้ำแบบกัน เพราะไม่ได้ยึดแบบที่จะทำอย่างเมรุ
หลวง ซึ่งทั้งหมดใช้ความคิดคิดแปลกใหม่ทุกครั้ง มีลูกโกศหักไม้สิบสอง ผลงานผสม
ผสานให้มีแบบต่าง ๆ แปลกกันไป โดยประยุกต์ให้คล้ายตามฐานะของเจ้าภาพด้วย เช่น
เป็นข้าราชการ เจ้าสัว หรือสมภาพเจ้าวัด ดังเช่น

เมรุเผาศพคุณพ่อมู๋ (พระครูญาณสาคร) วัดใหญ่ฯ สร้างเป็นทรงไทย

เมรุเผาศพโชมบิดาท่านเองที่วัดลาด สร้างเป็นทรงไทยประยุกต์

เมรุเผาศพนายอี ประเสริฐทรัพย์ ที่วัดพระทรง สร้างเป็นทรงไทยประยุกต์ ถูกหีบ
ศพทำคล้ายกลองอเมริกัน

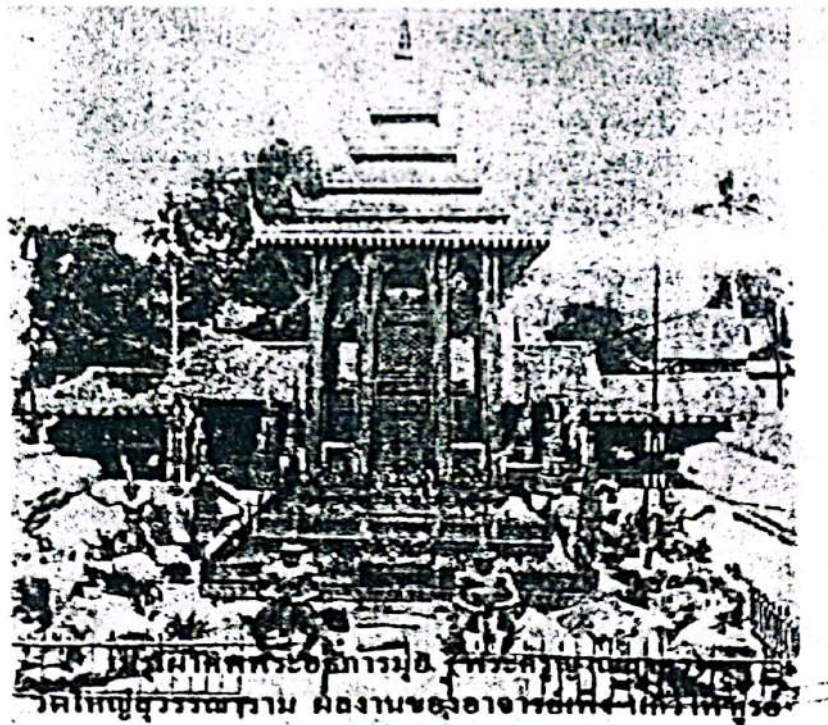
เมรุเผาศพแม่เป็ย กำเนิดศิริ ที่วัดพระทรง มีลักษณะเป็นแบบจีน

เมรุเศษศพคุณหญิงเจียม สุรพันธุ์เสณี ตั้งเมรุที่หลังศาลากลางจังหวัดเพชรบุรี ทำเป็นทรงฝรั่ง

เมรุเศษศพคุณพ่อปลอด วัดในปากทะเล ทำเป็นทรงเจดีย์ 9 ยอด มีทั้งเมรุนอก เมรุใน

เมรุเศษศพแม่เฮียะ พุโล ที่บ้านปากทะเล เมรุในทำเป็นรูปปราสาท และชักรอก ทำให้ลอยแขวนอยู่ในอากาศด้วย คุงเป็นวิมานลอย

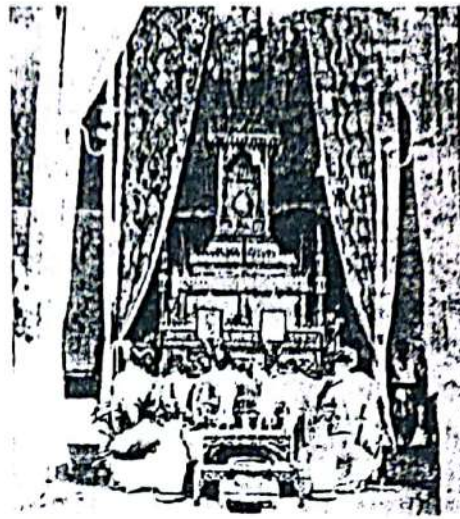
นอกจากผลงานการทำเมรุของวัดต่าง ๆ 3 วัดที่กล่าวถึงแล้ว ก็มีโชว์ว่าวัดอื่น ๆ จะขาดช่างฝีมือทางนี้ไปเสียทีเดียว ทั้งนี้เพราะวัดแทบทุกวัดในเมืองเพชรบุรีย่อมมีช่างที่สามารถทำลูกหีบ ลูกโกศ และเมรุ หรือแทงหยวกประกอบร้านเศษศพอยู่ประจำกันแทบทุกวัด และนาน ๆ ครั้งบรรดาช่างทั้งหลายเหล่านี้ก็อาจมีงานต้องระดมมาร่วมช่วยกันสร้างเมรุเศษศพขนาดใหญ่ทรงบุษบก ทรงประสาธ มีทั้งเมรุใน เมรุนอก เมรุแทรก และเมรุทิศกันสักคราวหนึ่ง

ถือเป็นธรรมเนียมอันดี นำชมเชย ช่างเมรุเมืองเพชรที่มีได้แบ่งแยก ถือทิมฐิมานะทางฝีมือ แต่มีน้ำใจกว้างขวาง ร่วมงานและช่วยเหลือกันด้วยความเอื้อเฟื้อ มีคุณธรรมและไมตรีจิต

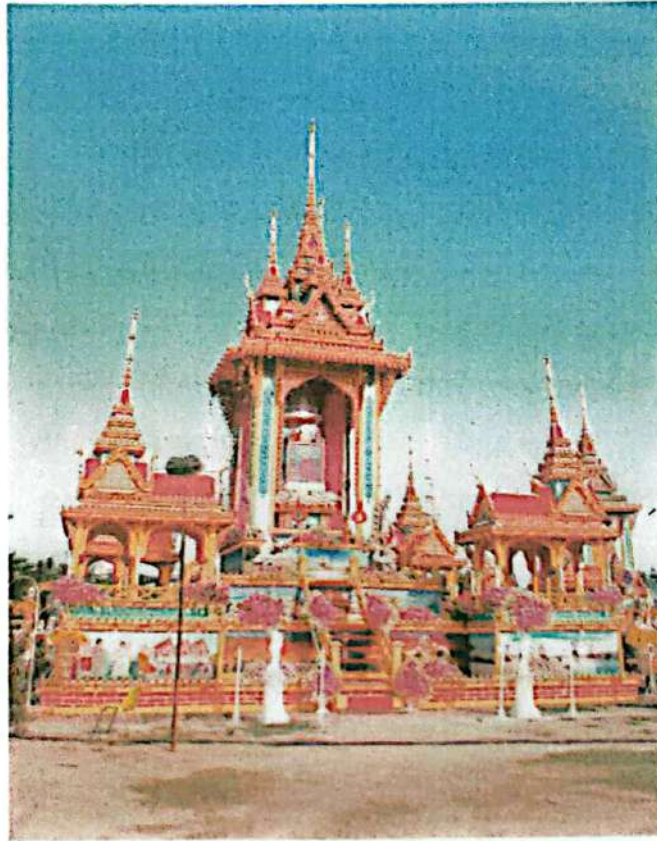
วัดพระทรง เป็นอีกแห่งหนึ่งในอดีต ที่ผ่านมาเป็นวัดที่อุดมไปด้วยฝีมือต่าง ๆ ในยุค ที่งานเมรุ ของเมืองเพชรเฟื่องฟูก่อนสงคราม ญี่ปุ่น วัดพระทรงยังมีช่างใหญ่อยู่ถึง 2 ท่าน คือ ท่านอาจารย์เป่า และครูหวล ศาลวันนา ท่านอาจารย์เป่ามีความถนัดการช่างหลายอย่าง ตั้งแต่ออกแบบเขียนลาย เขียนภาพทั้ง 2 ท่าน ได้มีส่วนช่วยในงานเมรุอยู่ทั่วไป ท่านอาจารย์ เป่า เป็นนักประดิษฐ์ที่มีฝีมือและความคิด ก้าวหน้าท่านหนึ่ง เช่น ประดิษฐ์เครื่องตั้ง จำพวกตุ๊กตากล โดยใช้ลานนาฬิกาหรือลาน จากตะเกียงลาน ซึ่งสมัยนั้นมอเตอร์ไฟฟ้ายังไม่แพร่หลาย

ผลงานอาจารย์เพิง แก้วไพฑูรย์

ที่วัดลาดก็เป็นอีกแห่งหนึ่ง อาจารย์ไซ และอาจารย์พุ่ม ท่านก็เป็นช่างเมรุ และมี ผลงานด้านนี้ เช่นเดียวกับท่านอาจารย์จู้ด (พระครูพิศิษฐ์ศีลปาคม) อดีตเจ้าอาวาสวัด พริบพรี ท่านก็เป็นช่างเมรุเหมือนกัน แต่ลูกโกศนิยมทำเป็นดอกไม้สดแทนกระดาษ อังกฤษ ดูเหมือนจะได้สร้างเมรุใหญ่ขึ้น 2 คราว คือ เมื่อครั้งทำศพคุณพ่อหวาด เจ้า อาวาสวัดพริบพรี กับเมื่อครั้งเผามารดาของนายเรียร (ไล้) ใหญ่กว่าวงษ์ ที่บ้านบางขุน ไทร

เมรุสมัยก่อน กว่าจะทำเสร็จแต่ละหลังนับเป็นงานที่ค่อนข้างจะยุ่งยากมาก เช่น ตัวไม้ก็ต้องไปเสาะหาไม้ที่มีน้ำหนักเบา ๆ เช่น ไม้กระด้างา ต้องไปโค่นและตัดทอน ได้ มาแล้วต้องนำมาแปรรูปอีก ปัจจุบันมีกระดานแผ่นเรียบ โครงหลังคาและส่วนที่เป็นล่อง 墩 ใช้ผ้าขาวหรือดุงปูนซิเมนต์ เป็นจำนวนมากนำมาลงแปงปิดทับหลายชั้นให้หนา แล้ว จึงลงสี เขียนตัวลายต่าง ๆ ภาพและตัวลายต้องจลลงในกระดาษ ที่เรียกว่ากระดาษอังกฤษ แต่เดิมนี่สามารถพิมพ์ลาย ปี่มลายลงไปบนไม้ จึงสะดวกและรวดเร็ว เครื่องทุ่นแรงสมัย ก่อนแทบไม่มีอะไรเลย ปัจจุบันสามารถเลือกใช้เครื่องทุ่นแรงแต่ละชนิดให้เหมาะสม งาน ได้อย่างกว้างขวาง ดังนั้นการทำเมรุแต่ครั้งก่อนต้องใช้เวลาและแรงงานมาก บางสิ่งบาง อย่างที่ทำเตรียมไว้ก่อนล่วงหน้า แต่เมื่อถึงเวลาจะใช้ ต้องทำขึ้นใหม่เพราะชำรุดไปเสีย ก่อนก็มี ดังนั้น เมื่อทำขึ้นใช้ครั้งหนึ่งแล้วก็แทบจะไม่เหลืออะไรเป็นชิ้นเป็นอันให้เก็บไว้ ซึ่งผิดกับทุกวันนี้ เมรุแต่ละหลังนำไปประกอบใช้ใหม่ได้หลายครั้ง บางหลังมีโครงสร้าง เป็นเหล็กทั้งหลัง ใช้แล้วถอดประกอบใหม่ เมื่อจำนำไปใช้แต่ละคราว เมรุแบบที่ทำครั้ง หนึ่ง แล้วนำไปใช้ต่อได้อีก ปัจจุบันมักเรียกว่า เมรุลอย

เมรุลอย

ประวัติช่างแทงหยวก

นายประสม สุสุทธิ ปรมาจารย์
 ทางด้านการเขียนลายไทย เกิดวันที่ 19
 พฤษภาคม 2465 ปัจจุบันอายุ 79 ปี
 บิดาชื่อ นายประเสริฐ สุสุทธิ มารดา
 ชื่อ นางทองดี สุสุทธิ นายประสม
 เป็นบุตรชายคนโต มีพี่น้อง 8 คน
 เป็นชาวเพชรบุรีโดยกำเนิด นาย
 ประสม สมรสกับนางพนอ เหมศรี มี
 บุตรชายล้วนทั้งสิ้น 8 คน ปัจจุบัน
 ทำนํกอยู่บ้านเลขที่ 1 ถนนบันไดอิฐ
 ต.คลองกระแซง อ.เมือง จ.เพชรบุรี

ประวัติการทำงาน เมื่อ พ.ศ. 2483 ขณะที่กำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง ในชั้นปีที่ 2-3 ได้เข้ารับราชการ ณ ธนาคารชาติในพระบรมมหาราชวัง (ธนาคารแห่งประเทศไทยปัจจุบัน) ต่อมาธนาคารชาติได้ย้ายไปอยู่วังบางขุนพรหมจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2495 ได้ลาออกจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย ประกอบธุรกิจส่วนตัว ได้แก่ งานรับเขียนโปสเตอร์ ออกแบบทำปลอกค่าง ๆ อยู่ที่บ้านพักในกรุงเทพมหานคร และในปีเดียวกันนี้ได้มาสมัครเป็นครูสอนวิชาศิลปะที่โรงเรียนกงการาม จังหวัดเพชรบุรี และลาออกจากการเป็นครูเมื่อปี พ.ศ. 2510 มาประกอบอาชีพส่วนตัว ปัจจุบัน นายประสม สุสุทธิ ประกอบอาชีพทำพวงหรีดและพวงมาลา ตลอดจนจัดตั้งกลุ่มผู้นุรักษ์รับงานแทงหยวก เขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังภาพชาดก เขียนลายไทยต่าง ๆ ให้กับบรรดาช่างแกะสลักไม้ และช่างปูนปั้นทั้งหลาย และยังรับเป็นอาจารย์สอนพิเศษให้แก่นักศึกษาสถาบันราชภัฏเพชรบุรี ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี และ วิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบุรี

ประสบการณ์ทางด้านงานศิลปะ เนื่องจากนายประสม สุสุทธิ เป็นผู้มีความสามารถในด้านศิลปะเพราะชอบการวาดเขียนตั้งแต่เยาว์วัยสืบเนื่องมาจากบรรพบุรุษ คุณปู่เป็นช่างปั้นแกะสลัก คุณพ่อเป็นช่างเหล็ก คุณตา (ก๋ง) เป็นช่างเขียน นายประสมจึงมีสายเลือดศิลปินเต็มตัว

นายประสม สุสุทธิ เริ่มหัดเขียนภาพในวิชาที่โรงเรียนสอนและเรียนนอกสถานที่ในวันหยุดกับพระอาจารย์จันทร์ ทุกโรวัดเขาวัง ตั้งแต่อายุ 7 ขวบ เนื่องจากบ้านพักอาศัย (บ้านคุณยาย) ติดกับบ้านครูเลิศ พ่วงพระเดช ทุกเย็นกลับจากโรงเรียนจะดูท่านเขียนภาพพุทธประวัติ รามเกียรติ์ ทุกวัน จนภาพเหล่านั้นฝังลึกในความทรงจำจนกระทั่งทุกวันนี้ ภายหลังจากจบการศึกษาและทำงานที่ธนาคารชาติได้เขียนลายเส้นแบบธนบัตรฉบับละ 1,000 บาท ภาพปรากฏสามยอด นับเป็นผลงานชิ้นแรก而出สู่สายตาของประชาชน ผลงานชิ้นที่สองคือภาพเขียนน้ำมันหลอดแบบสตอร์คเพนท์ที่ไม่ใช่ผู้กัน ภาพ “สมเด็จพระนเรศวรชนช้างกับพระมหาอุปราชา” บนผืนผ้าใบ ภาพได้ถูกนำไปเป็นของขวัญท่านไอเซนเฮร์ ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาและคิดอยู่ที่ทำเนียบขาวในสหรัฐอเมริกา ในสมัยนั้นจนถึงปัจจุบัน

ผลงานทางด้านการแทงหยวก นายประสม ได้ร่วมก่อตั้งกลุ่มช่างสลักหยวกเพื่ออนุรักษ์ ส่งเสริม และเผยแพร่งานแทงหยวกของบรรพบุรุษ ได้สาธิตงานสลักหยวก และรับงานสลักหยวกเผยแพร่ในงานวัฒนธรรมงานมหกรรม ณ สถานที่ต่าง ๆ ทั้งในจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดอื่น ๆ

นายประสม สุสุทธิ เป็นผู้ที่มีผลงานดีเด่น ได้รับการยกย่องและได้รับโล่รางวัลประกาศเกียรติคุณเชิดชูเกียรติในระดับประเทศ และระดับจังหวัดจำนวนมากมาย ได้รับคัด

เลือกเป็นบุคคลดีเด่น ด้านวัฒนธรรม สาขาทัศนศิลป์ประจำภาคกลางตอนล่าง 24 จังหวัด จากคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และได้รับการยกย่องให้ได้รับปริญญากิตติมศักดิ์ สาขาวิชา ศิลปศาสตร์สาขาศิลปกรรม และศิลปประยุกต์ โปรแกรมวิชาศิลปกรรม ในปีการศึกษา 2537 จากสถาบันราชภัฏเพชรบุรี

ผลงานทางด้านการแทงหยวก ที่นายประสมประทับใจที่สุดในชีวิตการทำงานด้านศิลปะ คือ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเกล้าฯ ให้ นายประสม สุสุทธิและคณะเข้าถวายการแทงหยวกตกแต่งพระจิตกาธาน ถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระย่า ณ พระเมรุมาศท้องสนามหลวง เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2539 และในโอกาสนี้ นายประสมได้มี โอกาสถวายการแนะนำการแทงหยวกแก่องค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี เป็นที่ซาบซึ้งใจแก่นายประสมและคณะเป็นอย่างยิ่ง

อาจารย์ประสม สุสุทธิ ถวายความรู้การแทงหยวก
แด่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี

ลักษณะและสภาพของจังหวัดเพชรบุรี

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดเพชรบุรี ตั้งอยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ 12 องศา 32 ลิปดาเหนือ 13 องศา 21 ลิปดาเหนือ และเส้นลองจิจูดที่ 99 องศา 6 ลิปดาตะวันออกถึง 100 องศา 7 ลิปดา ตะวันออก มีพื้นที่ทั้งสิ้น 6,225.138 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,890,711.2 ไร่ อยู่ห่างจาก กรุงเทพมหานคร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 เป็นระยะทาง 126 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	จดอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี อำเภอเมือง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ยาวประมาณ 184 กิโลเมตร
ทิศใต้	จดอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ยาวประมาณ 82 กิโลเมตร
ทิศตะวันออก	จดอ่าวไทย เริ่มตั้งแต่ปากอ่าวบางตะบูนถึงสนามบินบ่อฝ้าย อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ยาวประมาณ 90.6 กิโลเมตร
ทิศตะวันตก	จดเทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งเป็นพรมแดนระหว่างไทยกับสาธารณ รัฐสังคมนิยมแห่งประเทศไทย ยาวประมาณ 120 กิโลเมตร

2. เขตการปกครอง

จังหวัดเพชรบุรี แบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 8 อำเภอ 93 ตำบล 644 หมู่บ้าน มีจำนวนหลังคาเรือน 93,834 หลังคาเรือน เมื่อปี พ.ศ. 2537 และแบ่งเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น เทศบาลเมือง 1 แห่ง สุขาภิบาล 9 แห่ง

3. ลักษณะภูมิประเทศ

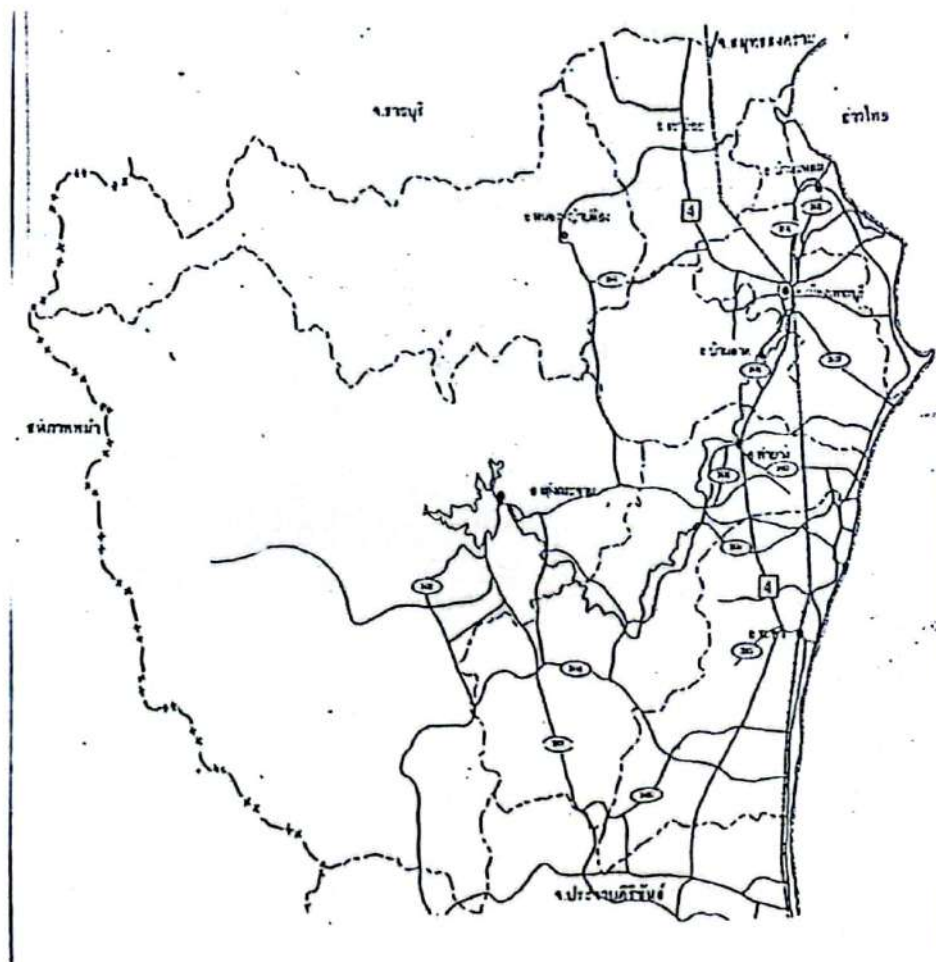
ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบุรี เป็นภูเขาและที่ราบสูงทางด้านตะวันตกเล็กน้อย ๆ ลาดต่ำลงมาทางด้านทิศตะวันออกซึ่งเป็นที่ราบลุ่มไปจดอ่าวไทย แบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 เขตใหญ่ ๆ ดังนี้

3.1 เขตภูเขาและที่ราบสูง ได้แก่ พื้นที่ทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัด เป็นบริเวณที่สูงชันที่สุดของจังหวัด มีลักษณะเป็นเทือกเขาเป็นแนวทอดยาวจากเหนือมาใต้ อยู่ในเขตอำเภอแก่งกระจานและอำเภอหนองหญ้าปล้อง พื้นที่ตัดจากบริเวณนี้จะค่อย ๆ ลาดต่ำลงมาทางทิศตะวันออก พื้นที่บริเวณนี้เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำเพชรบุรีและแม่น้ำปราณบุรี และมีที่ราบระหว่างภูเขาด้านตะวันตกและตะวันออกเรียกว่า ที่ราบลุ่มแม่น้ำประจันต์ ในเขตอำเภอบ้านลาดและอำเภอหนองหญ้าปล้อง

3.2 เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ ได้แก่ พื้นที่บริเวณด้านตะวันออกจังหวัด บางส่วนของเขตอำเภอท่ายาง อำเภอเขาชัย อำเภอบ้านลาด อำเภอบ้านแหลม อำเภอเมือง และอำเภอชะอำ ลักษณะเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ดินมีความอุดมสมบูรณ์สามารถทำการเพาะปลูกได้ดี นอกจากแม่น้ำเพชรบุรีซึ่งเป็นสายสำคัญแล้ว ยังมีเขื่อนแก่งกระจานและเขื่อนเพชรบุรีที่เป็นแหล่งน้ำในระบบชลประทาน บริเวณนี้จึงเป็นเขตเกษตรกรรมที่สำคัญของจังหวัด

3.3 เขตที่ราบชายฝั่งทะเล ได้แก่ พื้นที่ทางด้านตะวันออกจดชายฝั่งทะเล ด้านอ่าวไทยอยู่ในพื้นที่อำเภอบ้านแหลม อำเภอเมือง อำเภอชะอำ พื้นที่ชายฝั่งทะเล บริเวณนี้ปัจจุบันเป็นแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ลักษณะชายฝั่งคอนบนบริเวณปาก อ่าวตะบูนถึงแหลมผักเบี้ยในเขตอำเภอบ้านแหลม บริเวณนี้ทะเลท่วมถึง ตามชายฝั่งเต็มไปด้วยป่าชายเลน สภาพชายฝั่งทะเลเป็นโคลน ส่วนเขตที่ราบฝั่งทะเลตอนใต้ เริ่มตั้งแต่ แหลมผักเบี้ยลงมาถึงสุดเขตอำเภอหัวหิน ชายฝั่งเป็นหาดสวยงาม เริ่มจากหาดเจ้าสำราญ ลงไปทางใต้ชายฝั่งเป็นหาดทรายสลับกับหาดโคลน และตั้งแต่หาดชะอำลงไปเป็นหาด ทรายตลอดแนว

แผนที่จังหวัดเพชรบุรี

4. ลักษณะภูมิอากาศ

ฤดูกาลในจังหวัดเพชรบุรีแบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์-พฤษภาคม ระยะเวลาประมาณ 3-4 เดือน ฤดูฝนระยะเวลาประมาณ 6 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-ตุลาคม และฤดูหนาวประมาณ 3 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-มกราคม

จากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบุรีที่เป็นภูเขาสูงทางด้านตะวันออก และชายฝั่งทะเลทางตะวันออก ประกอบกับอิทธิพลจากมรสุมในฤดูต่าง ๆ ทำให้จังหวัดเพชรบุรีมีสภาพอบอุ่นสบายไม่ร้อนและหนาวจัด มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปีต่ำกว่า 30.10 องศาเซลเซียสในปี พ.ศ. 2535 อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดต่อปีเท่ากับ 31.80 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีประมาณ 999.1 มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตกโดยเฉลี่ยต่อปี 99.1 วัน (ปี พ.ศ. 2526-2535) เดือนที่มีปริมาณน้ำฝนและจำนวนวันที่ฝนตกสูงสุดเท่ากับ 599.7 มิลลิเมตรต่อเดือน และ 11 วัน ตามลำดับ

ตารางแสดงสถิติน้ำฝนในรอบ 10 ปี ของจังหวัดเพชรบุรี

ปี พ.ศ.	จำนวนวันที่ฝนตก	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)
2526	98	1,133.20
2527	90	706.40
2528	129	1,322.10
2529	93	849.90
2530	99	1,242.30
2531	111	1,076.10
2532	94	1,135.60
2533	91	754.50
2534	94	740.60
2535	92	1,020.70
เฉลี่ยต่อปี	99.1	999.10

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา

5. การคมนาคม

5.1 ทางรถยนต์

1) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) เป็นเส้นทางสายหลักระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ ถึงเพชรบุรีประมาณ 167 กิโลเมตร เริ่มจากกรุงเทพฯ ผ่านจังหวัดนครปฐม ราชบุรี ถึงเพชรบุรี อีกเส้นทางคือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 (ธนบุรี-ปากท่อ) เริ่มจากแยกดาวคะนอง ผ่านจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม และบริเวณแยกวังมะนาว อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ระยะทางประมาณ 135 กิโลเมตร

2) ทางหลวงจังหวัด เป็นเส้นทางที่เชื่อมระหว่างชุมชนต่าง ๆ ของอำเภอในจังหวัด สภาพถนนเป็นถนนลาดยาง ได้แก่ เส้นทางหมายเลขต่อไปนี้

หมายเลข3171	เพชรบุรี-เขาย้อย-โคอิฐ	ระยะทาง 8 กิโลเมตร
หมายเลข3172	ทางแยกอำเภอเขาย้อย-สถานีรถไฟเขาย้อย	ระยะทาง 4 กิโลเมตร
หมายเลข3173	เพชรบุรี-เขาหลวง	ระยะทาง 3 กิโลเมตร
หมายเลข3174	เพชรบุรี-บ้านท่า	ระยะทาง10กิโลเมตร
หมายเลข3175	ท่ายาง-เขื่อนเพชร	ระยะทาง10กิโลเมตร
หมายเลข3176	เพชรบุรี-บ้านแหลม(ฝั่งตะวันตก)	ระยะทาง15กิโลเมตร
หมายเลข3177	เพชรบุรี-หาดเจ้าสำราญ	ระยะทาง15กิโลเมตร
หมายเลข3178	เพชรบุรี-บ้านแหลม(ฝั่งตะวันออก)	ระยะทาง15กิโลเมตร
หมายเลข3179	เพชรบุรี-บ้านลาด	ระยะทาง 6 กิโลเมตร
หมายเลข3187	เพชรบุรี-ปึกเตียน	ระยะทาง12กิโลเมตร

จากการสำรวจเส้นทางในจังหวัด พบว่าถนนบางสายมีสภาพดี บางสายมีสภาพทรุดเป็นหลุมบ่อไม่สะดวกในการสัญจร เช่น ทางหลวงหมายเลข 3176 และ 3178 เส้นทางระหว่างเพชรบุรี-บ้านแหลม

3) ทางหลวงชนบท ได้แก่ ถนนบนคันคลองส่งน้ำสายใหญ่ 3 (ท่ายาง - ปึกเตียน) ถนนบนคันคลองส่งน้ำสายใหญ่ (สายหนองจอก) ถนนคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย (เขาตะเครา-แก่งกระเจาน) ถนนดินกั้นน้ำเค็ม (ชะอำ-หาดเจ้าสำราญ-บ้านแหลม) ซึ่งสภาพถนนเหล่านี้มีสภาพไม่ดีนักเป็นหลุมเป็นบ่อตลอดเส้นทาง

จังหวัดเพชรบุรีมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเส้นทางอยู่ 5 หน่วยงาน ซึ่งรับผิดชอบถนนพื้นที่ที่มีทั้งสิ้น 2,042,767 กิโลเมตร

นอกจากเส้นทางที่มีอยู่ในปัจจุบันที่ยังมีโครงการก่อสร้างและปรับปรุงถนนบางสายอยู่ในระหว่างการดำเนินงานและอยู่ในแผนงานอีกหลายโครงการในความรับผิดชอบของกรมทางหลวง ได้แก่

- การปรับปรุงถนนเพชรเกษม ขยายเป็น 4 ช่องจราจรคู่ขนาน จาก
อำเภอปากท่อถึงประจวบคีรีขันธ์ แบ่งการดำเนินการเป็น 4 ช่วง คือ ช่วงปากท่อ-เพชรบุรี
ระยะทาง 20 กิโลเมตร ช่วงเพชรบุรี-ชะอำ ระยะทาง 36 กิโลเมตร ช่วงชะอำ-หัวหิน ระยะ
ทาง 23 กิโลเมตร และช่วงหัวหิน-ปราณบุรี ระยะทาง 23 กิโลเมตร โดยช่วงที่ 1 และ 2 ก่อ
สร้างเสร็จแล้ว ส่วนการสร้างถนนเลียบเมือง เชื่อมระหว่างชะอำกับปราณบุรี กำลังดำเนิน
งานอยู่

5.2 ทางรถไฟ

เส้นทางรถไฟจากกรุงเทพฯไปจังหวัดเพชรบุรี มีความยาวประมาณ
167 กิโลเมตร สถานีต้นทางอยู่ที่สถานีหัวลำโพง และสถานีรถไฟบางกอกน้อย สถานี
รถไฟในเขตจังหวัดเพชรบุรีที่สำคัญ คือ สถานีรถไฟเขาย้อย สถานีรถไฟเพชรบุรี สถานี
รถไฟชะอำ รวมความยาวเส้นทางรถไฟในเขตจังหวัดเพชรบุรีประมาณ 74 กิโลเมตร ระยะ
ทางจากตัวเมืองเพชรบุรีไปยังชุมชนในจังหวัดใกล้เคียง คือ เพชรบุรี - ราชบุรี ระยะทาง 50
กิโลเมตร เพชรบุรี - นครปฐม ระยะทาง 103 กิโลเมตร เพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์
ระยะทาง 151 กิโลเมตร

บทที่ 2

ขั้นตอนและกรรมวิธี

วัสดุและอุปกรณ์

วัสดุที่ใช้ในการแทงหวก ได้แก่ วัสดุที่ใช้โดยตรง คือ หววกกล้วย และ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบในการแทงหวกและประกอบลายมีหลายชนิด ดังนี้

1. หววก หววกกล้วยที่ใช้แทงเป็นหววกจากกล้วยตานีที่ยังไม่ตกเครือ เพราะคั้นกล้วยที่ตกเครือ หววกจะเปราะและหักง่าย หววกกล้วยตานีมีรังผึ้งละเอียดคอมน้ำได้มาก จะทำให้หววกไม่เหี่ยวเร็ว ในการเตรียมหววกควรได้จากคั้นกล้วยที่สดมาใหม่ ๆ จะได้หววกที่สด แต่ถ้าหากจำเป็นต้องคั้นกล้วยล่วงหน้าหลายวัน ควรนำคั้นกล้วยแช่น้ำไว้เพื่อความชุ่มชื้น

คั้นกล้วยตานี

2. ผักผลไม้ ใช้สำหรับแกะสลักเครื่องสด เพื่อประดับตกแต่งเชิงตะกอนในการแทงหวก มีหลายชนิดที่ใช้แกะสลัก คือ ฟักทอง มะละกอ มันแกว ฝรั่ง มันเทศ ฯลฯ

การแกะสลักเครื่องสดจากมะละกอ ฟรุ้ง และฟักทอง

3. สี สีที่ใช้สำหรับข้อม ใช้สีเยอรมัน ซึ่งเป็นสีผง เมื่อจะใช้ต้องนำมาละลายกับน้ำร้อนแล้วปล่อยทิ้งไว้ให้เย็นก่อนนำไปใช้ สีที่นิยมใช้ข้อม ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน และสีเขียว

เครื่องใช้ในการข้อมสีได้แก่ แปรง หรือกาบกล้วยที่ตัดให้ขนาดเท่าๆ กับแปรง แล้วทุบปลายให้เป็นฝอยแล้วทา ถ้าจำนวนหยวกมีมากอาจจะใช้วิธีพ่นสีหรือข้อมโดยนำหยวกแช่ในน้ำสีก็ได้เช่นกัน

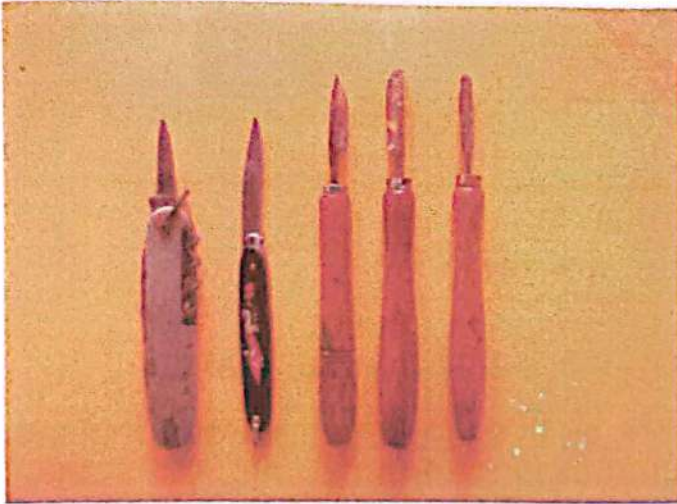
การย้อมสีโดยวิธีทางด้วยหอยกกล้วย

4. กระจาดสี กระจาดสีที่ใช้ในการแทงหอยกกล้วย ได้แก่ กระจาดอังกฤษ เป็นกระจาดสีหน้าเตี๋ยว ด้านหนึ่งเป็นสีต่าง ๆ และอีกด้านหนึ่งเป็นสีขาว หน้าสีเป็นมันวาวคล้ายกระจาดตะกั่ว คุณสมบัติของกระจาดอังกฤษที่สำคัญคือ ถูกน้ำแล้วกระจาดไม่ยับย่นสีไม่ลอก เนื่องจากเมื่อแทงหอยกกล้วยเสร็จแล้วต้องพ่นน้ำอยู่เสมอ

5. มีด มีดแทงหอยกกล้วยเป็นมีดปลายแหลม เล็กเรียว มีความคมทั้งสองด้าน ทำด้วยลานนาฬิกา หรือใบเลื่อยโลหะ นำมาเจียรและลับให้คม ขนาดกว้างประมาณ 5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 10-15 เซนติเมตร ความยาวและความกว้างของมีดแตกต่างกันไป ในการใช้ของช่างแต่ละคนตามความถนัด โดยส่วนมากแล้วช่างแทงหอยกกล้วยจะทำมีดประจำตัวเอง

มีดเรลาช เป็นมีดที่มีขนาดสั้นปลายแหลม มีคมทั้งสองด้าน ขนาดความยาวของใบมีด ประมาณ 3-4 เซนติเมตร

มีดแกะเครื่อง
สด เป็นมีดสำหรับ
แกะสลักผักผลไม้ให้
เป็นรูปต่าง ๆ เพื่อใช้
ประกอบเชิงตะกอน
เป็นมีดที่มีความคม 2
ด้าน ขนาดสั้นกว่ามีด
แทงหยวก แต่มีความ
แข็งแรง

เครื่องมือแกะเครื่องสดที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งคือ สี่รูปตัววี ทำด้วยโลหะ ใช้
สำหรับเขาระ่องผักผลไม้ให้เป็นลวดลายต่าง ๆ

นอกจากนี้แล้วยังมีมีดบางสำหรับตัดหยวก และเลื่อยใช้ตัดคั่นกล้วยด้วย

6. ดอก ดอกใช้รีดครึ่งหยวกที่แทงแล้วแต่ละจีนรีดประกอบให้เป็นส่วนเดียวกัน
คือ ส่วนฐาน ส่วนเส้า ส่วนบน ดอกที่นิยมใช้ทำจากไม้ไผ่ กว้างประมาณ 1-1.5
เซนติเมตร ยาวประมาณ 60 เซนติเมตร ปลายสองข้างเรียวแหลม และมีความคม เพื่อจะ
ได้เจาะเข้าไปในเนื้อหยวกได้ง่าย

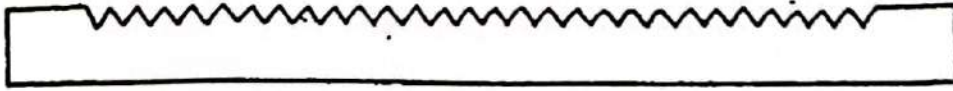
แบบของลายแทงหยวก

ลายที่ใช้ในการแทงหยวก นิยมใช้ลายไทยมาแต่โบราณ ลายที่ใช้แทง เป็นลาย
มาตรฐานที่ใช้สำหรับแทงหยวก ในปัจจุบันก็ยังใช้ลายลักษณะลายไทยแบบดั้งเดิมอยู่ อาจ
จะมีการประยุกต์ลายขึ้นใหม่บ้าง แต่ก็ยังคงยึดหลักของลายไทยลายต่าง ๆ ที่ใช้ในการแทง
หยวก มีดังต่อไปนี้

1. ลายฟันหนึ่ง ลายฟันหนึ่งมีหนึ่งขอดเป็นลายแทงหยวกที่ใช้กันในทุกท้องถิ่น
ขนาดของฟัน มีทั้งฟันเล็กและฟันใหญ่ ลายฟันหนึ่งขนาดเล็กนิยมเรียกว่า ลายฟันปลา
ลายฟันหนึ่งเป็นลายที่นำไปประกอบส่วนในสุดของส่วนฐาน หรือส่วนเส้า สำหรับส่วน
ฐานนั้น ลายฟันหนึ่งคั่นอยู่ระหว่างลายหน้ากระดานกับลายฟันสามและฟันห้า สำหรับ
ส่วนเส้านั้น ลายฟันหนึ่งจะอยู่ระหว่างลายน่องสิงห์กับลายเส้า

ลายฟันหนึ่ง เป็นลวดลายเบื้องต้นที่ผู้เริ่มฝึกหัดใหม่จะต้องฝึกฝนให้มีความ
ชำนาญ การฝึกหัดแทงลายฟันหนึ่งที่ถูกคั่นนั้น ขนาดของฟันจะต้องมีขนาดเท่ากันทุกซี่
จะต้องแทงให้เป็นเส้นตรงเดียวกัน ไม่คดโค้ง

หลักสำคัญอีกประการหนึ่งในการฉลุลายพื้นหนึ่งก็คือ จะต้องฉลุให้ทั้งสองด้าน
เท่ากัน

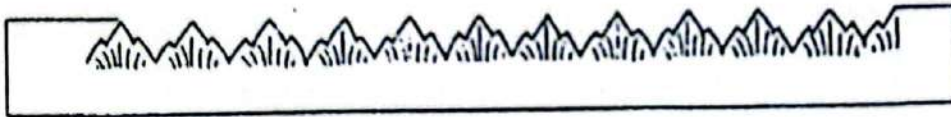

ลายพื้นหนึ่ง

2. ลายพื้นสาม ลายพื้นสามมีสามยอด เป็นลายอีกแบบหนึ่งที่ใช้กันอยู่ทั่วไป
ในทุกท้องถิ่นขนาดของลายพื้นสามโดยทั่ว ๆ ไป คือ กว้างประมาณ 8 เซนติเมตร สูง
ประมาณ 7 เซนติเมตร ลายพื้นสามนี้ใช้สำหรับประกอบที่ส่วนฐานชั้นล่างและฐานชั้นบน
ของเมรุ

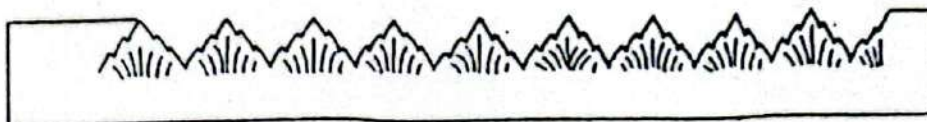
ลายพื้นสาม

ลายพื้นสามแฉก

3. ลายพื้นห้า ลายพื้นห้ามีห้ายอด เป็นลวดลายที่ใช้ประกอบในส่วนฐานเช่น
เดียวกับลายพื้นสาม ลายพื้นห้ามีขนาดใหญ่กว่าพื้นสามเล็กน้อย คือ ส่วนกว้างประมาณ 9
เซนติเมตร สูงประมาณ 8 เซนติเมตร

การแทงลายพื้นห้า ที่ยากกว่าลายพื้นสาม ก็คือ ต้องแทงห้าถึง 5 หัก ทำให้
ห้าด้านขวาและด้านซ้ายมีขนาดไม่เท่ากัน และโดยเหตุที่ลายพื้นห้ามีขนาดใหญ่ ในการ
แรงจึงจำเป็นต้องสอดไส้ ทำให้ได้ลวดลายที่สวยงามยิ่งขึ้น

ลายพื้นห้าที่เรขรรมดา

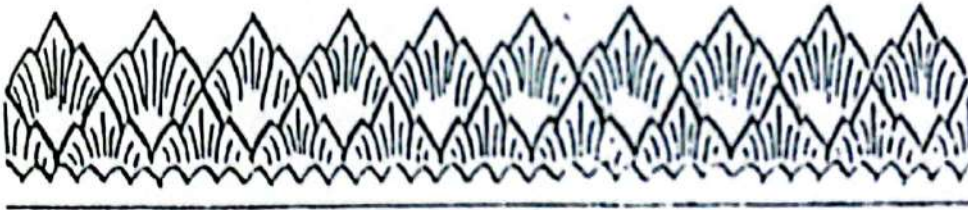

ลายฟันห้ที่แรสอดใส่

การนำหวกที่แงเป็นลยค่าง ๆ ซึ่งได้แ่ ลยฟันหนึ่ง ลยฟันสาม แลลยฟันห้มาประกอบกันนั้น ก่อให้เกดเส้นลยที่มีความสูงค้ำลคห้กัน เกดความวจิตร จรการตา นอกจากนั้นจากสีสันที่ระบยไว้แคค่างกัน จะทำให้ได้ส่วนประกอบที่สวขงมอั้ง

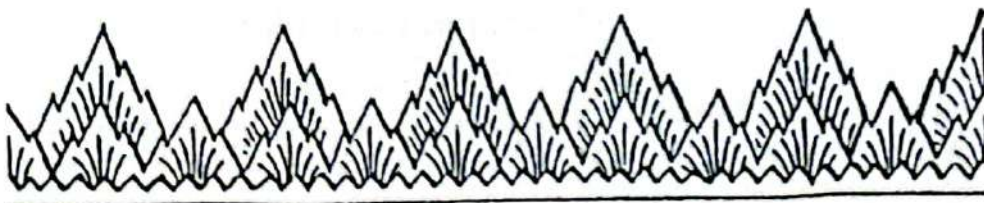
ในการนำเอาลยค่าง ๆ มาประกอบกันนี้ ส่วนใหญ่จะกระทำใน 3 ลักษณะ ได้แก่

ก. ลยฟันสามกับลยฟันสาม การนำลยฟันสามมาประกอบกับลยฟันสามนี้ โดยทั่วไปมักจะซ้อนให้ค้วฟันค้วบนแลลค้วล่างห้เชื่อมกัน สำหรับลยขนิคนี้ไม่มีการแรสอดใส่ด้วยค้วฟันมีขงนาคไม่กว้าง เียงแแต่มีการแรเป็นเส้นขรรวมคเท่านั้น

การประกอบลยฟันสามกับฟันสาม

ข. ลยฟันสามกับลยฟันห้ การนำลยฟันสามกับลยฟันห้มาประกอบกันนี้ โดยเหตุที่ขงนาคของฟันสามแลลฟันห้มีขงนาคค่างกัน ค้งนั้นเมื่อนำลยทั้งสองขนิคนี้มาประกอบกันเข้าแล้วจะได้ลยที่ห้อมกันฟันหนึ่งซ้อนกับฟันหนึ่ง ทำให้ได้ค้วส่วนที่ลคห้กัน สวขงมอั้งข้น

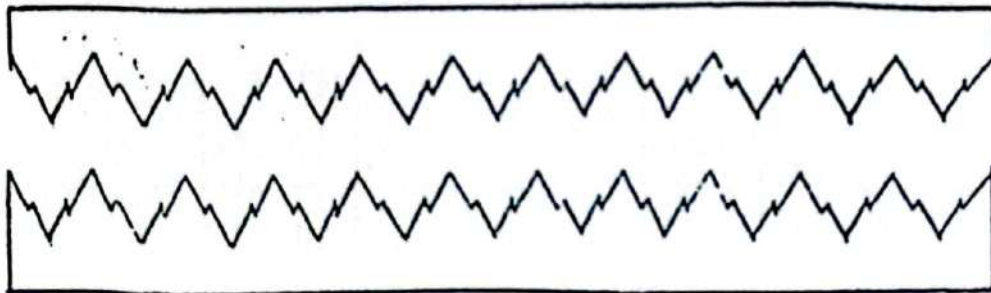
การประกอบลยฟันสามกับฟันห้

ก. ลายฟันห้ำกับลายฟันหั่ว โดยเหตุที่ลายฟันห้ำมีขนาดของฟันค่อนข้างใหญ่ ดังนั้นจึงต้องมีการแรสออกไล่เพื่อความสวยงาม ในการประกอบลายฟันห้ำกับลายฟันหั่วซึ่งมีขนาดเท่ากัน ต้องประกอบให้ฟันเหลื่อมกัน ซึ่งจะทำให้มองเห็นไล่ของฟันด้านบนด้วย
 หนึ่ง ในการประกอบลายชนิดใดเข้าด้วยกันก็ตาม จำเป็นต้องมีลายฟันหนึ่ง ประกอบอยู่ด้วยเสมอ

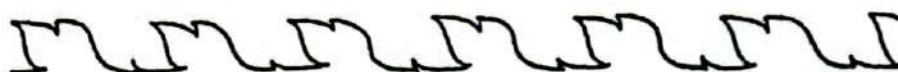
การประกอบลายฟันห้ำกับลายฟันหั่ว

การแทงลายฟันหนึ่ง ฟันสาม และฟันห้ำ เมื่อแทงและแยกลายออกจากกันแล้ว สามารถนำลายไปใช้ได้ทั้ง 2 ข้าง

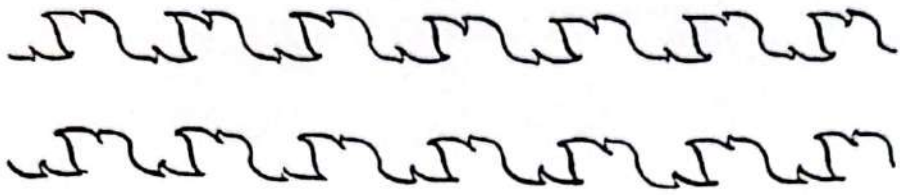
การแยกลายฟันสามเป็น 2 ชั้น

4. ลายน่องสิงห์หรือแข้งสิงห์ ลายน่องสิงห์เป็นลายที่ใช้กับส่วนที่เป็นเสา ลายชนิดนี้ใช้กันในทุกท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน การแทงลายน่องสิงห์นั้น ความยากอยู่ที่ต้องให้ทั้งสองด้านเท่ากัน กล่าวคือ เมื่อฉลุเพียงครั้งเดียว จะได้ผลงานถึงสองชิ้น เมื่อฉลุเสร็จแล้ว ต้องมีการแร และขัดสีเพื่อความสวยงามเท่านั้น

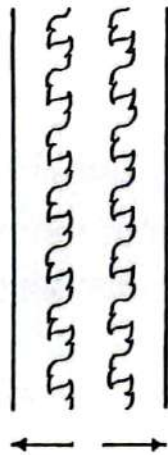
ลายน่องสิงห์ทั้งสองด้านที่ไม่แยกจากกัน

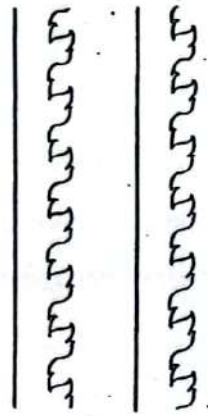

ลายน่องสิงห์ที่แยกออกจากกันแล้ว

ลายน่องสิงห์ สามารถแยกลายออกจากกัน นำมาใช้ได้ทั้ง 2 ด้าน เหมือนลายพื้นหนึ่ง พื้นสาม พื้นห้า แต่ลายน่องสิงห์เป็นลายตั้งประกอบเป็นเสาค้ำข้างและด้านขวา ในหมวด 1 อันแท่งเป็นด้านขวา เมื่อแยกออกจากกันก็จะได้ด้านขวาเหมือนกันทั้ง 2 ซีน ต้องแท่งด้านซ้ายอีกครั้งหนึ่ง

แยกลายน่องสิงห์

กลับลายเป็นด้านเดียวกัน

5. ลายหน้ากระดาน ลายหน้ากระดานเป็นลายที่ใช้เป็นส่วนประกอบของแผนส่วนบน ส่วนกลางและส่วนฐาน ลายหน้ากระดานที่ใช้กันอยู่ทั่วไป เช่น ลายรักร้อยประเภทต่างๆ ลายกำปู ลายเครือเถา ลายดอก เป็นต้น

ลายหน้ากระดาน

6. ลายเสา ลายเสาเป็นลายที่มีความสำคัญ เนื่องจากการแทงกระทำได้ยาก เช่นเดียวกับลายหน้ากระดานส่วนฐาน สำหรับลายเสานี้มีการออกแบบลวดลายแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ซึ่งมีการแสดงฝีมือกันเป็นพิเศษ เช่นเดียวกับลายหน้ากระดานในส่วนฐานเช่นกัน

ลายเสาที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไป เช่น ลายมะลิเลื้อยประเภทต่างๆ เป็นต้น

ลายเสารูปกนก

ลายเสารูปสัตว์

ในการแทงส่วนที่เป็นฐานก็ดี ส่วนที่เป็นเสาก็ดี ช่างแทงหยวกมักจะออกแบบ ลวดลายให้มีความวิจิตรพิสดารแตกต่างจากผู้อื่น ทั้งนี้เพื่อเป็นการประกวดประชันฝีมือกัน เป็นพิเศษ ลวดลายที่ช่างแทงหยวกนำมาประดิษฐ์ ได้แก่ ลายเครือเถาต่าง ๆ ลายดอกไม้ ต่าง ๆ ลายสัตว์ต่าง ๆ คือภาพสัตว์มาประกอบเป็นลวดลาย เช่น สัตว์ทมิฬพานต์ มังกร ปลา นก ผีเสื้อ เป็นต้น นอกจากนั้นก็ยังมีลายคลกต่าง ๆ ลายตัวอักษร ลายสัตว์ที่เป็นปีเกิด และลายที่เป็นสัญลักษณ์ของผู้วาชชนม์ ลายเหล่านี้จะมีความสวยงามวิจิตรพิสดารเพียงใด ขึ้นอยู่กับฝีมือของช่างแทงหยวกแต่ละคน

7. ลายกระจัง เป็นลายที่ใช้ประกอบกับลายพินสามและลายพินหนึ่ง ไม่นิยมใช้ กับส่วนที่เป็นฐาน เนื่องจากลายกระจังรวมเป็นลายแบบบัวคว่ำ นิยมใช้กับส่วนบนและ ส่วนกลางเท่านั้น มีหลายชนิด เช่น กระจังรวน กระจังหู กระจังใบเทศ เป็นต้น

ตัวอย่างลายกระจังรวนแบบหนึ่ง

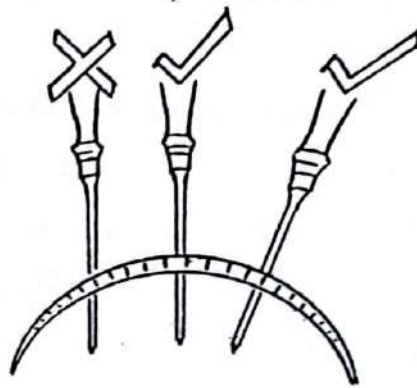

ตัวอย่างลายกระจังรวนอีกแบบหนึ่ง หรือเพื่อง

วิธีการแทงหยวก

การแทงหยวกเป็นงานที่ต้องอาศัยความชำนาญ มิฉะนั้นจะเกิดความเสียหายได้ง่าย ทั้งนี้เพราะเหตุว่า หยวกเป็นวัสดุที่อ่อน ขำรุคเสียหายได้ง่าย ส่วนมิดที่ใช้เป็นเครื่องมือในการแทงหยวก เป็นเครื่องมือที่มีความคม ดังนั้น หากผู้แทงไม่มีความชำนาญ จะทำให้ ลวดลายขาดออกจากกัน

กรรมวิธีการแทงหยวกนั้น สิ่งที่ควรคำนึงอย่างหนึ่งคือ การจับมิด วิธีการจับลงมิด ต้องให้มิดตั้งฉากกับหน้าตัดของหยวก จะทำให้รอยตัดตั้งฉากสวยงาม

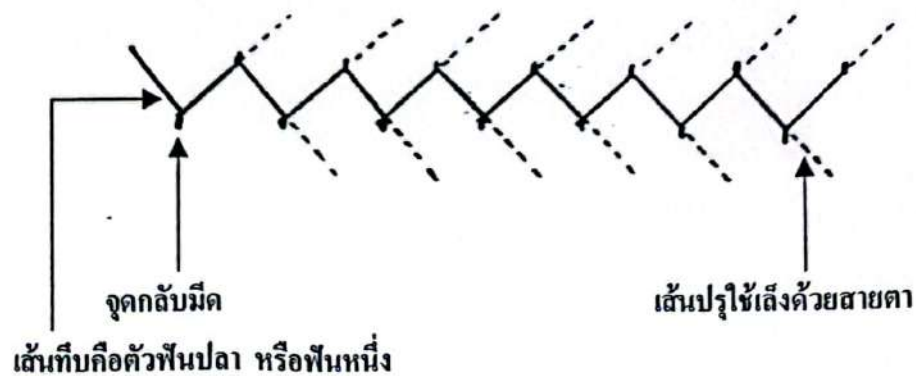

รูปหน้าตัดของหยวกและการลงมีด

กรรมวิธีในการแทงหยวกนั้น เมื่อเตรียมหยวกได้เรียบร้อยแล้วลงมือฉลุ ดังนี้

1. การฉลุลายฟันหนึ่ง การฉลุลายฟันหนึ่งเป็นการฉลุขั้นต้นที่นำไปสู่การฉลุสลักขั้นที่ยากต่อไป ผู้แทงต้องกำค้ำมีดในดุ้งมือ ปีกคมมีดลงบนหยวก ให้ใบมีดตั้งฉากกับหยวก การจับมีดที่ไม่ได้ฉากจะทำให้รอยตัดเฉ ได้ผลงานที่ไม่สวยงาม

การแทงหยวกลายฟันหนึ่ง เริ่มจากการลงมีดแทงลงมาที่ขอบลายแล้วมีดมีดแทงขึ้นกลับไป-มาได้ เนื่องจากใบมีดมี 2 คม จึงทำให้การแทงเป็นไปด้วยความรวดเร็วและสะดวก

2. การฉลุลายฟันสามและฟันห้า การฉลุลายดังกล่าว วิธีจับเครื่องมือ วิธีการแทงกระทำเช่นเดียวกับการแทงลายฟันหนึ่งคือฟันที่ ลายฟันสามและลายฟันห้า มีขนาดใหญ่ การฉลุจึงต้องคอยระมัดระวังให้ลายทั้งสองซีกเท่ากัน ให้รอยบากหรือรอยหักของ

ทั้งสองซีกเท่ากัน เพราะเมื่อแทงเสร็จ นำมาแยกออกจากกันแล้ว จะได้ผลงานที่มีความสมบูรณ์

3. การแทงลายหน้ากระดานและลายเสา ลายหน้ากระดานและลายเสา เป็นลายที่แทงยากที่สุด ผู้แทงจะต้องเป็นผู้ที่มีความแม่นยำในคิ้วลายที่จะใช้แทง จะต้องมีความชำนาญในการแทง เพราะการแทงนั้นช่างส่วนใหญ่จะไม่ใช้วิธีร่างลวดลายลงบนหยวกก่อน ช่างจะต้องจดจำลวดลายที่จะฉลุได้อย่างตั้งใจ

วิธีจับเครื่องมือ วิธีแทงกระทำเช่นเดียวกับการแทงลายพื้นสามและพื้นห้า ผิดกัน แต่ว่าการแทงลายหน้ากระดานและลายเสานี้จะต้องแทงให้ลายอยู่ในกรอบ เพื่อที่จะได้แกะเอาได้ลายออก ทำให้ตัวลายมีความเด่นเห็นชัดยิ่งขึ้น

ในการจับมีดฉลุ จะต้องให้ใบมีดตั้งฉากกับหยวก หากไม่แล้วรอยตัดจะเฉียง ทำให้ไม่สามารถแกะได้สอออกได้

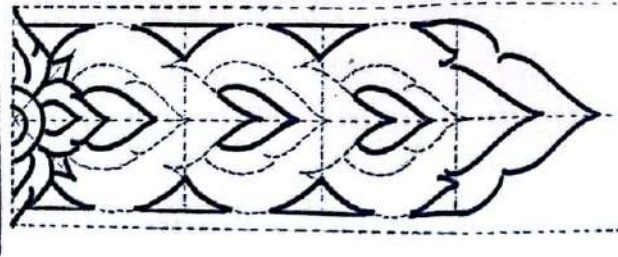
อนึ่ง ในการแทงลายหน้ากระดานและลายเสานี้ ผู้แทงไม่ต้องคำนึงถึงความเท่ากันของหยวกทั้งสองชั้นเช่นเดียวกับลายพื้นปลา แต่ในการแทงลายหน้ากระดานและลายเสาจะต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ มิฉะนั้นตัวลายอาจจะขาดได้ง่าย

การแทงลายหน้ากระดานและการแกะหยวก

4. การแร คือ การสอดไส้หรือตัดเส้นตัวลาย ทั้งนี้เพื่อให้ตัวลายมีความชัดเจนยิ่งขึ้น การที่ต้องมีการแร ก็เพราะเหตุว่า ในการแทงหยวกนั้นกระทำได้แต่โครงร่างขอบๆ ของตัวลายเท่านั้น ส่วนรายละเอียดนั้นแทงลงไปทีเดียวยังไม่ได้ เพราะจะทำให้ตัวลายขาดออกจากกัน การส่งรายละเอียดของตัวลายจึงต้องกระทำโดยการแร

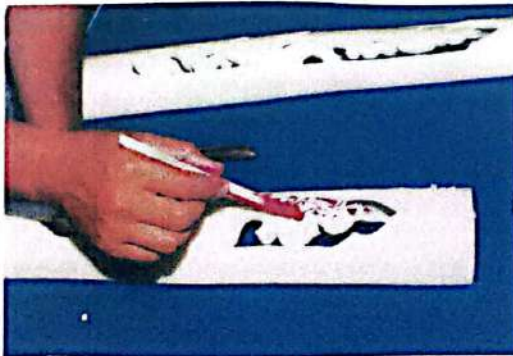
วิธีการแรกก็คือ การใช้ปลายมีดกรีดลงบนผิวของหยวกเบาๆ พอเป็นรอย ในการกรีดจะต้องใช้นิ้วชี้ประคองใบมีดให้เลื่อนไปในทิศทางที่ต้องการ แล้วทำด้วยสีให้สีซึมเข้ารอยแรลาย เช็ดสีออกด้วยผ้าชุบน้ำจะเห็นลายสีที่ชัดเจน

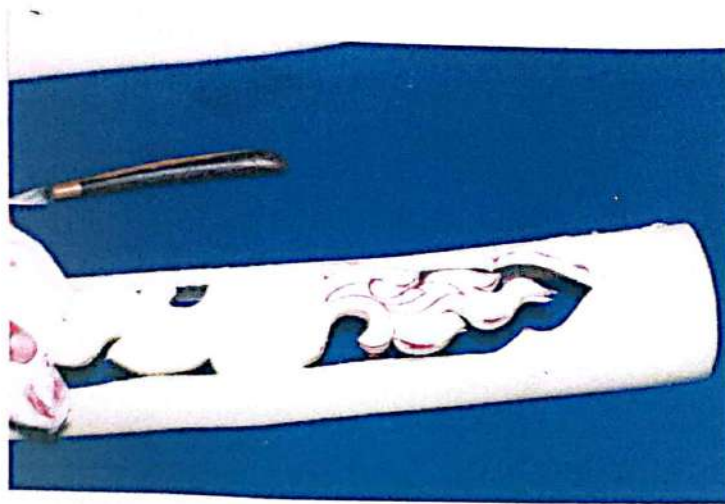
เส้นประแสดงแรเส้นภายในลาย

การแรลาย

การระบายสีเส้นแร

การใช้ผ้าเช็ดสีออกทำให้เห็นเส้นแรงแฉดเจน

วิธีการสลักเครื่องสด

การสลักเครื่องสด หมายถึง การสลักผักผลไม้ เช่น มันเทศ มะละกอ ฟักทอง ฝรั่ง มันแกว ฯลฯ เป็นรูปดอกไม้ ผลไม้ ลายไทย ลายเครือเดา และรูปสัตว์ต่าง ๆ ขึ้นตอนและวิธีการสลักมีดังนี้

1. นำผักผลไม้มาปอกเปลือก ตัดแต่งให้เป็นรูปทรงที่ต้องการส่วนรวม
2. แกะสลักลายละเอียดให้เป็นรูปร่างต่าง ๆ ถ้าเป็นรูปดอกไม้การแกะสลัก แกะจากส่วนกลางออกไปถึงส่วนนอกสุด รายละเอียดของดอกหรือกลีบดอกควรให้มีความหนาเพื่อความคงทนของรูป ถ้าแกะบางเครื่องสดจะเหี่ยวเร็ว

3. การลงสี มี 2 วิธี คือ วิธีแรกเป็นวิธีการชุบสีโดยผสม สีเยอรมันกับน้ำแล้ว นำเครื่องสดชุบลงในสี สีจะติดเป็นสีเคียวทั้งหมด วิธีที่สองคือ การใช้พู่กันระบายสีในแต่ละส่วนตามที่ต้องการ วิธีนี้เครื่องสดจะมีหลายสีมีความสวยงามมากกว่าวิธีการชุบสี

การประกอบชิ้นส่วนของลาย

การประกอบชิ้นส่วน ได้แก่ การนำหยวกที่สลักแต่ละชิ้นมาประกอบเข้าเป็นส่วนต่าง ๆ เป็นส่วนฐานหรือส่วนล่าง ส่วนกลาง ส่วนบน และเสา ซึ่งมีการประกอบลายของแต่ละส่วนดังนี้

1. ชั้นที่หนึ่ง คือ ส่วนฐาน ส่วนฐานของเมรุประกอบด้วย ลายพื้นสาม ลายพื้นห้า ลายพื้นหนึ่ง คือ หยกกล้วยตัดเป็นเส้นตรงไม่แทงลาย และพนักคือ ส่วนของหยวกกล้วยที่ปูทับด้วยกระดาษสีชุบน้ำ ดังนั้นหยวกกล้วยที่นำมาทำพนัก ใช้หยวกกล้วยผิวนอกที่เป็นสีเขียวได้เนื่องจากผิวของหยวกจะถูกปิดทับด้วยกระดาษสี

การเรียงหยวกที่แทงเป็นลวดลายให้เป็นแผง การเรียงลายมี 2 แบบ คือ แบบบัวคว่ำลง ส่วนบัวหงายเป็นการวางลายให้ยอดลายหงายขึ้น การเรียงหยวกของส่วนฐาน จัดเรียงจากบนลงล่าง ดังนี้

- 1.1 ลายฟันสาม หรือ ลายฟันห้า 2 ชั้น แบบบัวหงาย
- 1.2 ลายฟันหนึ่ง แบบบัวหงาย
- 1.3 คิ้ว
- 1.4 ลายฟันหนึ่ง แบบบัวคว่ำ
- 1.5 พนัง
- 1.6 ลายฟันสามซ้อน 3 ชั้น แบบบัวหงาย
- 1.7 ลายฟันหนึ่ง แบบบัวหงาย
- 1.8 คิ้ว
- 1.9 ลายฟันหนึ่ง แบบบัวคว่ำ
- 1.10 ลายฟันสามหรือลายฟันห้าซ้อน 2 ชั้น แบบบัวคว่ำ

ลายฟันสาม 2 ชั้น

ลายฟันหนึ่ง

คิ้ว

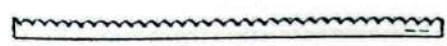
ลายฟันหนึ่ง

พนัง

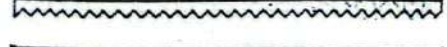
ลายฟันสาม 3 ชั้น

ลายฟันหนึ่ง

คิ้ว

ลายฟันหนึ่ง

ลายฟันห้า 2 ชั้น

ลายส่วนฐาน

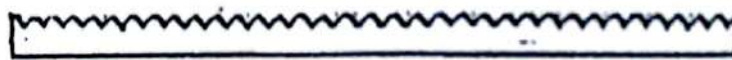

2. ชั้นที่สอง คือ ส่วนกลาง ส่วนกลางประกอบด้วย ลายพื้นสาม ลายพื้นหนึ่ง
หนึ่งหรือลายหน้ากระดาน คิ้ว และกระจังรวม การเรียงราชของส่วนกลางจากบนลงล่างมี
ดังนี้

- 2.1 ลายพื้นสาม 2 ชั้น แบบบัวหงาย
- 2.2 ลายพื้นหนึ่ง แบบบัวหงาย
- 2.3 คิ้ว
- 2.4 ลายพื้นหนึ่ง แบบบัวคว่ำ
- 2.5 ลายหน้ากระดาน
- 2.6 ลายพื้นหนึ่ง แบบบัวหงาย
- 2.7 คิ้ว
- 2.8 ลายพื้นหนึ่ง แบบบัวคว่ำ
- 2.9 ลายกระจังรวม แบบบัวคว่ำ

ลายพื้นสาม 2 ชั้น

ลายพื้นหนึ่ง

คิ้ว

ลายพื้นหนึ่ง

ลายหน้ากระดาน

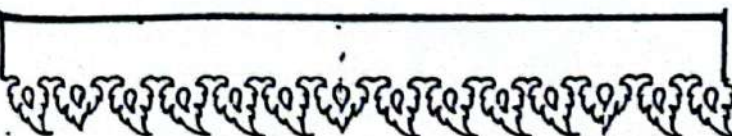
ลายพื้นหนึ่ง

คิ้ว

ลายพื้นหนึ่ง

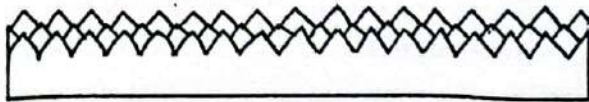
ลายกระจังรวม

ลายส่วนกลาง

3. ชั้นที่สาม คือ ส่วนบนสุด เป็นส่วนที่รับลูกโกศ และลูกโลง ประกอบด้วย ลายบัวพื้นหนึ่ง (มีขนาดใหญ่กว่าลายพื้นหนึ่งเล็กน้อย) ลายพื้นหนึ่ง คิ้ว ลายพื้นสาม การเรียงลายของส่วนบนจากบนลงล่าง มีดังนี้

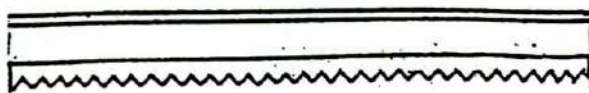
- 3.1 ลายบัวพื้นหนึ่ง แบบบัวใหญ่ 3 ชั้น แบบบัวหงาย
- 3.2 ลายพื้นหนึ่ง แบบบัวหงาย
- 3.3 คิ้ว
- 3.4 ลายพื้นหนึ่ง แบบบัวคว่ำ
- 3.5 ลายหน้ากระดาน
- 3.6 ลายพื้นหนึ่ง แบบบัวหงาย
- 3.7 คิ้ว
- 3.8 ลายพื้นหนึ่ง แบบบัวคว่ำ
- 3.9 ลายพื้นสาม 2 ชั้น แบบบัวคว่ำ

ลายพื้นหนึ่งบัวใหญ่ 3 ชั้น

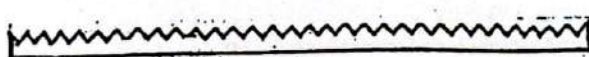
ลายพื้นหนึ่ง

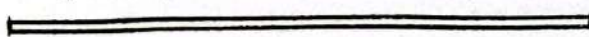
คิ้ว

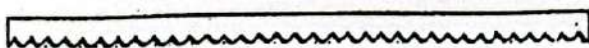
ลายหน้ากระดาน

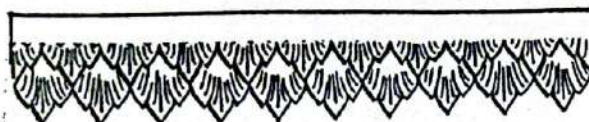
ลายพื้นหนึ่ง

คิ้ว

ลายพื้นหนึ่ง

ลายพื้นสาม 2 ชั้น

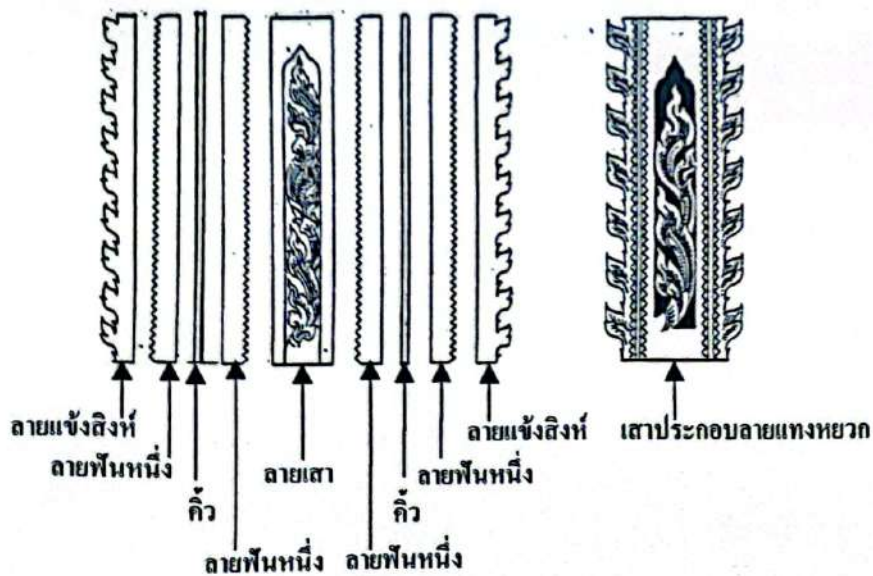

ลายส่วนบน

4. การประกอบเสา ลำดับของลายประกอบเช่นเดียวกับการประกอบส่วนฐาน ต่างกันที่ลายที่ใช้เท่านั้น ส่วนที่เป็นเสาประกอบด้วย ลายแข่งสิงห์ ลายพินหนึ่ง คิ้ว และ ลายเสา การเรียงลายของเสาจะมีลักษณะที่เหมือนกันทั้งสองข้าง ประกอบด้วยลาย ดังนี้

- 4.1 ลายแข่งสิงห์
- 4.2 ลายพินหนึ่ง
- 4.3 คิ้ว
- 4.4 ลายพินหนึ่ง
- 4.5 ลายเสา
- 4.6 ลายพินหนึ่ง
- 4.7 คิ้ว
- 4.8 ลายพินหนึ่ง
- 4.9 ลายแข่งสิงห์

การประกอบเสา

วิธีการประกอบชิ้นส่วน

การประกอบชิ้นส่วน คือ การนำหขวกที่แทงเป็นลวดลายแต่ละชิ้นมาประกอบกันเป็นแผงของส่วนต่าง ๆ ของเมรุหรือเชิงตะกอน

การประกอบกันของชิ้นส่วนลายของส่วนฐาน ส่วนกลาง และส่วนบน มีวิธีการประกอบเหมือนกัน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. พันธ์หรือลายหน้ากระดาน และลายเสา การประกอบลายต้องทำในส่วนนี้ก่อนเป็นอันดับแรก ต้องใช้กบกล้วยเป็นพื้นหนึ่งกบวางคว่ำลง กบกล้วยชิ้นนี้อาจใช้กบกล้วยที่มีสีไม่ขาว หรือมีตำหนิก็ใช้ได้ ใช้น้ำลูบกาลกล้วยให้เปียกชุ่ม นำกระดาษสีมาวางทาบบนให้ยาวตลอดความยาวของหขวก โดยเอาด้านที่มีสีขึ้น ใช้มือลูบกระดาษให้เรียบ กระดาษจะกระชับติดบนผิวของหขวก ถ้าทำลายหน้ากระดานหรือลายเสาก็นำลายมาวางทับบนกระดาษสีจะมองเห็นสีที่สวยงามตามช่องว่างตามลาย

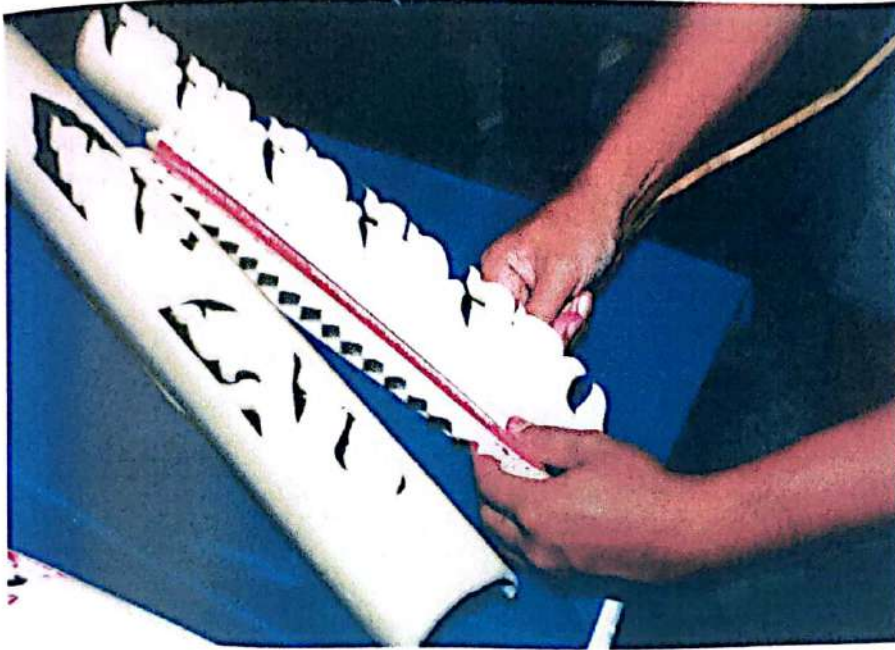

การติดกระดาษสี

2. การประกอบลายชิ้นต่าง ๆ โดยขอยกตัวอย่างการประกอบชิ้นส่วนของฐาน เริ่มจากการวางลายพื้นสาม 2 ชั้น วางลายพื้นหนึ่ง คิว ลายพื้นหนึ่ง ค้อด้วยลายพื้นห้า 2 ชั้น ในขั้นตอนนี้ต้องช่วยกันจับสองคนจัดวางลายให้ได้ระดับ แล้วจึงเอาดอกแทงให้ทะลุ ส่วนดอกอีกด้านก็ม้วนแทงเป็นตัวยูให้ทะลุอีกด้านหนึ่งเช่นเดียวกัน การยึดลายด้วยดอกยึดหัวท้ายรวมสองเส้น

การประกอบลายด้วยการยึดด้วยดอก

การประกอบชิ้นส่วนของเสา

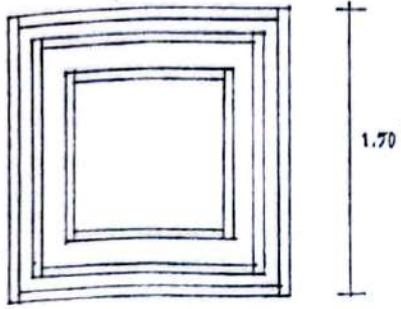
3. ประกอบลายอีกหนึ่งด้าน เอาลายพื้นหนึ่งเส้นขยดกที่โผล่ออกมาให้ไ้ระดับ
 ค่อด้วยคิ้ว ลายพื้นหนึ่ง และลายพื้นสาม 2 ชั้น แล้วบิดม้วนดกที่โผล่ออกมาทั้ง 4 เส้น
 ให้เป็นปมเสียบย้อนเก็บปลายดกที่หยวกกล้วย

การประกอบลายเชิงตะกอน

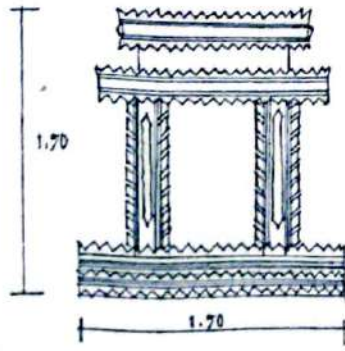
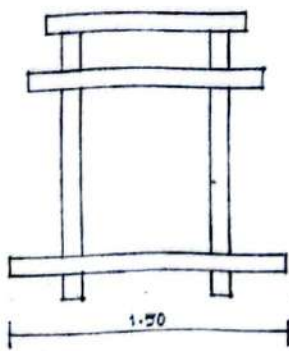
การเทงหยวกประกอบดกแต่งเชิงตะกอนของเมืองเพชรมี 2 ชนิด คือ เชิงตะกอน
 ลูกโกศ และเชิงตะกอนลูกหีบ เชิงตะกอนลูกโกศใช้สำหรับวางโกศ จะมีขนาดเล็กกว่าเชิง
 ตะกอนลูกหีบ ที่ใช้สำหรับวางโลงศพ

การประกอบลายเทงหยวกลูกโกศและลูกหีบ มีวิธีการประกอบเหมือนกัน แต่ต่าง
 กันที่โครงและขนาดเท่านั้น โครงหรือโครงสร้างของเชิงตะกอนทำด้วยไม้ขนาด 1 X 3
 นิ้ว มีขนาดต่างกัน ดังนี้

1. โครงแบบสำหรับวางลูกโกศ วัดจากส่วนฐานยาวประมาณ 1 เมตร 50
 เซนติเมตร ส่วนกลางและส่วนบนลดหลั่นกันลงมา ส่วนบนจะมีความกว้างน้อยที่สุด
 ความสูงประมาณ 1 เมตร 50 เซนติเมตร เชิงตะกอนลูกโกศอาจจะใหญ่หรือเล็กกว่านี้
 แล้วแต่ลักษณะของงาน

ด้านบน

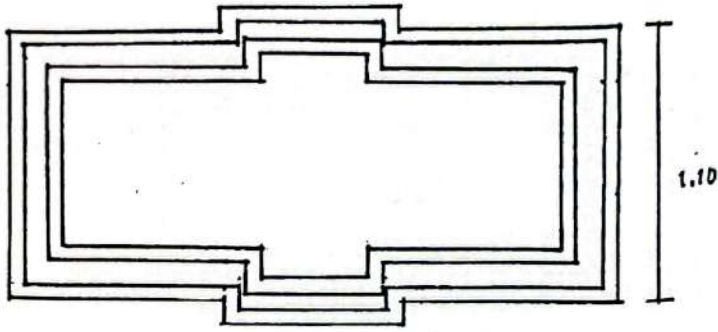

โครงแบบด้านหน้า

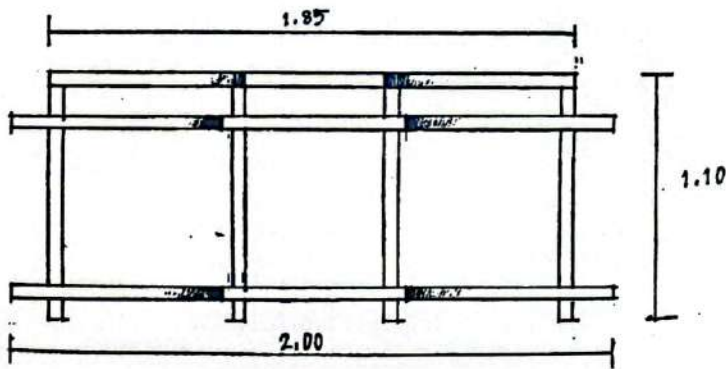

เชิงตะกอนลูกโกศ

2. โครงแบบสำหรับวางลูกทึบ ส่วนฐาน ความยาวประมาณ 2 เมตร กว้างประมาณ 1 เมตร 10 เซนติเมตร ส่วนบนความยาวประมาณ 1 เมตร 85 เซนติเมตร กว้างประมาณ 70 เซนติเมตร ส่วนกลางของเชิงตะกอนจะมีส่วนที่ขึ้นออกมาคล้ายการข้อมุม เรียกว่า ดันสกัด ทำให้ลวดลาย มีชั้นแสดงมิติที่สวยงาม ความสูงทั้งหมดของเชิงตะกอนประมาณ 1 เมตร 10 เซนติเมตร

ด้านบน

โครงแบบด้านหน้า

เชิงตะกอนลูกทึบ

โครงสร้างสำหรับวางตุ๊กโกศกิติ สำหรับวางตุ๊กหีบกิติ จะมีส่วนที่อยู่ใต้ที่เรียกว่า “ร่องตุ่น” ที่ร่องตุ่นนี้หากไม่มีสิ่งใดปกปิด จะทำให้มอหะลุไปยังอีกด้านหนึ่งได้ ดังนั้น ในการสร้างโครงสร้าง จึงจำเป็นต้องมีภาพต่าง ๆ มาปิดร่องตุ่นนั้นเสีย เรียกว่า ภาพร่องตุ่น ส่วนมากเป็นภาพที่เขียนลงบนผ้า แล้วจึงรอบร่องตุ่น มีบางแห่งที่เขียนภาพร่องตุ่นลงบนกระดานไม้หรือวัสดุอื่น ๆ

ตกแต่งภาพร่องตุ่นตุ๊กหีบด้วยภาพไทย

ตกแต่งร่องตุ่นตุ๊กโกศด้วยเครื่องสด

การประกอบส่วนต่าง ๆ เข้ากับโครงแบบนั้น เริ่มจากการประกอบฐานส่วนบนก่อน สิ่งสำคัญที่ต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ คือ การเดือนส่วนหัวท้ายของหขวกให้เป็นมุม 45 องศา เมื่อนำมาประกบกันเข้าแล้ว จะทำให้หขวกทำมุมฉาก สิ่งที่ควรระมัดระวังอีกประการหนึ่ง ได้แก่ การจัดตัวลายที่ต่อกันตรงมุม ให้ประกบกันสนิทอย่าให้ล้าชขาดหรือล้าชเหลือมกัน

การประกอบเสากับลูกหีบ

แทงหยวกประกอบลูกโกศ

การตรึงหวกไฟติดกับส่วน โครงแบบนี้ใช้ดอกซึ่งจักมาจากไม้ไผ่เป็นเครื่องรัด หรือใช้ตะปูดอก การใช้ดอกรัดทำให้หวกกระชับกับโครงแบบได้แน่นดีกว่าการใช้ตะปู หรือการใช้ลวดรัด เพราะตะปูหรือลวดจะกัดเนื้อหวก ทำให้หวกขยับเขยื้อนได้

การติดลายด้วยการตอกตะปู

การประกอบส่วนที่เป็นเสา กระทำหลังจากที่ได้ประกอบส่วนฐานบนหรือเรือนไฟ สำเร็จแล้ว โดยเริ่มจากการเดือนหวกส่วนบนของเสาให้ได้ขนาด แล้วนำส่วนเสาเข้า ประกอบกับโครงแบบ โดยใช้ดอกรัดกับโครงแบบ

เมื่อประกอบส่วนฐานบนและเสาเรียบร้อยแล้ว ต่อไปจึงประกอบส่วนฐานล่างเข้ากับโครงแบบ ซึ่งกระทำเช่นเดียวกับการประกอบฐานส่วนบนหรือเรือนไฟ

เมื่อประกอบส่วนต่าง ๆ เข้ากับโครงแบบเรียบร้อยแล้ว จึงยกขึ้นสู่เมรุต่อไป แต่เนื่องจากหวกเป็นสิ่งที่เหี่ยวเฉาง่าย จึงต้องคอยฉีดน้ำอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้หวกชุ่มอยู่เสมอ

บทที่ 3

สรุปผลและเสนอแนะ

สรุปผล

จากการศึกษาศิลปะการแทงหอกเมืองเพชรบุรี จะเห็นได้ว่า ศิลปะการแทงหอก เป็นศิลปะประจำชาติที่มีมาแต่สมัยโบราณ เป็นศิลปะที่แสดงถึงวัฒนธรรมอันสูงสุดของคน ในท้องถิ่น แสดงให้เห็นสภาพจิตใจของคนไทยที่มีสุนทรียนิยม สามารถสร้างสรรค์งานที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมขึ้นมาได้ด้วยความสามารถภูมิใจ

การแทงหอกเมืองเพชรบุรี เป็นศิลปะประเพณีที่สืบสานมาจากช่างเมืองเพชรสมัยโบราณ ด้วยเมืองเพชรบุรีเป็นเมืองช่างมีสกุลช่างต่าง ๆ มากมาย ซึ่งมีศูนย์รวมอยู่ตาม วัดต่าง ๆ สกุลช่างเมืองเพชรได้สร้างสรรค์ผลงาน ด้วยจิตวิญญาณ ความประณีตวิจิตร เป็นที่ประจักษ์ต่อคนเมืองเพชรและผู้คนในจังหวัดใกล้เคียง การแทงหอกใช้สำหรับการ ตกแต่งเมรุประกอบพิธีงานศพ แสดงถึงความเคารพ ศรัทธา และแสดงความกตัญญูต่อผู้ ถวายกลับไปแล้ว

ในสมัยก่อนการแทงหอกของเพชรบุรี จะใช้หอกเพียงอย่างเดียว แต่ในปัจจุบัน ช่างฝีมือได้พัฒนาเอาเครื่องสดมาประกอบทำให้เกิดความสวยงามอย่างแปลกตามากขึ้น

หอกกล้วยเป็นวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น ราคาถูกมากรวมถึงอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ ประกอบล้วนเป็นวัสดุ-อุปกรณ์ที่หาได้ตามพื้นบ้านทั้งสิ้น เป็นลักษณะของภูมิปัญญาไทย ในการคิดแก้ปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมในสังคมไทยอย่างมีคุณภาพ

ปัจจุบันช่างแทงหอกเพชรบุรีมีเหลืออยู่เพียงกลุ่มเดียว คือ กลุ่มของนายประสม สุสุทธิ ที่ยังอนุรักษ์การแทงหอกประกอบเครื่องสดอยู่ ซึ่งมีช่างร่วมกลุ่มประมาณ 6-7 คน ทุกคนจะมีอาชีพประจำอยู่แล้ว เมื่อมีการว่าจ้างแทงหอกในงานศพ หรือสาธิตการ แทงหอกในงานเทศกาลต่าง ๆ จึงจะรวมตัวกันครั้งหนึ่ง นานครั้งถึงจะได้มีโอกาสทำงาน แทงหอก เนื่องจากคนไม่นิยมเพราะคนทั่วไปคิดว่าสิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์อัตราค่า แทงหอกของลูกโกศประมาณ 8,000 บาท แทงหอกลูกหีบประมาณ 12,000 บาท

วัสดุ-อุปกรณ์ การแทงหอกประกอบเครื่องสด ประกอบด้วย หอกกล้วยตานี ผักผลไม้สำหรับแกะเครื่องสด กระจาดสี มีดแทงหอก มีดแกะสลักเครื่องสด ดอก กระจาดสี และสี

แบบของลาย ที่นิยมใช้เป็นลักษณะของลายไทยแบบดั้งเดิม มีการประยุกต์ลายขึ้น ใหม่บ้าง เพื่อให้เข้ากับยุคสมัยแต่ก็เป็นเพียงส่วนน้อย ลายที่ใช้ในการแทงหอก มีลายพื้น หนึ่ง ลายพื้นสาม ลายพื้นห้า ลายหน้ากระดาน ลายเสา ช่างจะนำลายมาประกอบซ้อนกัน

อย่างสวยงามตามแบบที่นิยม การแทงหยวกนั้นลักษณะของการแทงลายจะไม่มี ความละเอียด เนื่องจากข้อจำกัดของหยวกกล้วย ช่างใช้วิธีการแรกลายและข้อมสีก่อนเพิ่มรายละเอียดของลายภายในให้เกิดความสวยงาม

การประกอบชิ้นส่วนของลายจะมีลักษณะเฉพาะของแต่ละส่วน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นส่วนฐาน ส่วนที่ 2 เป็นส่วนกลาง ส่วนที่ 3 เป็นส่วนบนสุด สำหรับคั้งลูกโกศ และลูกทียบ เมื่อประกอบส่วนของลายกับโครงแบบแล้วจะตกแต่งด้วยเครื่องสด เป็นรูปดอกไม้ รูปสัตว์ และรูปอื่น ๆ ในบางครั้งช่างจะนำวัสดุอื่นมาประกอบเชิงตะกอนด้วย เช่น ดันไม้ กิ่งไม้ หินรูปทรงแปลก ๆ เป็นต้น

ประโยชน์และคุณค่า

การแทงหยวก เป็นศิลปะพื้นบ้านที่ยังคงอยู่ ซึ่งไม่ค่อยเป็นที่นิยม แต่มีประโยชน์และคุณค่าหลายประการดังนี้

1. ด้านประโยชน์ใช้สอย ใช้สำหรับตกแต่งเมรุเผาศพ เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่นำหยวกกล้วยมาเป็นฉนวนกันไฟไหม้เชิงตะกอน
2. ด้านความงาม ศิลปะการแทงหยวกมีความงาม ละเอียดอ่อนตามแบบลักษณะไทย เป็นการอนุรักษ์ศิลปะไทยให้ยืนยาวต่อไปได้อย่างดี
3. ด้านความเชื่อ การตกแต่งเมรุให้เกิดความวิจิตรแสดงถึงความระลึก ความเคารพ สรีรธา กตัญญูต่อผู้ล่วงลับไปแล้ว ซึ่งเป็นวัฒนธรรมอันดี ด้านจิตวิญญาณของคนไทย
4. ด้านสังคม การแทงหยวกเป็นงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือในการทำงานเป็นหมู่คณะด้วยหยวกกล้วยเป็นวัสดุที่หีบห่อง่ายไม่คงทน ต้องรู้จักการวางแผน แบ่งงานและความสามัคคีร่วมกัน
5. ด้านการตลาด เป็นส่วนหนึ่งของอาชีพเสริมจากงานประจำ ค่าจ้างในการแทงหยวกราคาค่อนข้างสูง ส่วนมากผู้ว่าจ้างจะเป็นคนมีฐานะดี มีรสนิยม จึงเป็นรายได้เสริมทางหนึ่ง
6. ด้านการพัฒนารูปแบบ ลวดลายของการแทงหยวกในอดีตลักษณะของลายค่อนข้างหยาบไม่อ่อนช้อย ช่างแทงหยวกในปัจจุบันได้พัฒนาลวดลายให้อ่อนช้อยวิจิตรมากขึ้น ทั้งยังใช้วัสดุอื่นมาประกอบด้วย เช่น เครื่องสด ดันไม้ ดอกไม้ ฯลฯ

ความเชื่อมโยงของศิลปะการแทงหยวก

งานแทงหยวกเป็นงานที่มีคุณค่าทางศิลปะ ทำให้ผู้สร้างสรรค์งานเกิดความภูมิใจ เกิดความภาคภูมิใจ ทำให้ผู้ที่ได้พบเห็นเกิดความซาบซึ้งตรึงใจ งานแทงหยวกจึงเป็นเสมือนสื่อกลางที่ช่วยทำให้ประชาชนในชาติเกิดภาคภูมิใจในศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชาติได้เป็นอย่างดี

ปัจจุบันศิลปะการแทงหยวกกำลังเสื่อมความนิยม ใกล้จะถึงวาระที่สูญไปจากผืนแผ่นดินไทย งานที่ใช้การแทงหยวกในการตกแต่งเมรุ ปัจจุบันไม่นิยมการแทงหยวกตกแต่ง จึงทำให้ช่างแทงหยวกมีโอกาสแสดงฝีมือในการสร้างสรรค์งานน้อยลง การที่ช่างแทงหยวกจะสร้างงานขึ้นโดยที่มีได้นำไปใช้สอย เช่น แทงหยวกไว้ดูเฉย ๆ เพื่อความสวยงาม การกระทำเช่นนี้คงทำไม่ได้ เมื่อช่างแทงหยวกไม่มีโอกาสสร้างผลงาน งานด้านนี้ก็ย่อมเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา

สาเหตุที่นำไปสู่ความไม่นิยมในศิลปะการแทงหยวก พอประมวลได้ดังต่อไปนี้

1. ความสะดวก ปัจจุบันในการเผาศพมีเตาเผาหรือเมรุที่ถาวร ไม่จำเป็นต้องสร้างเมรุชั่วคราวอีกต่อไป เพราะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย การตกแต่งเมรุด้วยหยวกจึงหมดความจำเป็น
2. ช่างฝีมือมีจำนวนจำกัด ช่างแทงหยวกเป็นคนสูงอายุ จึงไม่สามารถที่จะถ่ายทอดความรู้ความสามารถได้อย่างกว้างขวาง
3. คนรุ่นปัจจุบันไม่สนใจศิลปะการแทงหยวก เนื่องจากการแทงหยวกมีผู้ว่าจ้างน้อย ไม่สามารถที่จะยึดเป็นอาชีพได้ และโอกาสในการแสดงความสามารถก็น้อย ซึ่งผิดกับศิลปะด้านอื่น เช่น วิจารณ์ศิลป์ คนตรี นาฏศิลป์ เป็นต้น
4. ศิลปะการแทงหยวก ไม่มีการบันทึกเป็นเอกสารตำรา เพื่อศึกษาหาความรู้ เหมือนกับศิลปะด้านอื่น ๆ การศึกษาต้องศึกษาจากช่างโดยตรงเท่านั้น
5. หยวกเป็นวัสดุที่ไม่ถาวร เสื่อมสลาย เทียบเฉง่าย ปัจจุบันนิยมใช้วัสดุตกแต่งที่มีความคงทนถาวรกว่า เช่น โฟม พลาสติก เป็นต้น
6. การอนุรักษ์ศิลปะการแทงหยวก หน่วยงานราชการ เอกชน สถานศึกษาไม่ค่อยให้ความสนใจ ไม่มีการเผยแพร่ศิลปะด้านนี้ ความสนใจของผู้คนจึงน้อยลง

ข้อเสนอแนะเพื่อการอนุรักษ์

1. การส่งเสริมให้บรรดาช่างแทงหยวกได้แสดงฝีมือในการฉลุสลักให้ปรากฏ นอกจากจะทำให้คนทั่วไปได้มีโอกาสชื่นชมในศิลปะประเภทนี้แล้ว ยังเป็นการช่วยให้ช่างแทงหยวกมีกำลังใจที่จะแสดงผลงานให้ปรากฏ และมีกำลังใจที่จะถ่ายทอดวิชาการด้านนี้สืบต่อไปยังคนรุ่นหลังอีกด้วย สำหรับวิธีการส่งเสริมที่พอจะกระทำได้ ได้แก่ การจัดให้มีนิทรรศการการแทงหยวก จัดให้มีการประกวดการแทงหยวก ทั้งนี้โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจกระทำได้ เช่น หน่วยงานระดับอำเภอ จังหวัด หน่วยงานของเอกชน โรงเรียน สถานศึกษา หรือแม้แต่วัด เป็นต้น

2. การบรรจุรายวิชาการแทงหยวกลงในหลักสูตร อาจจะบรรจุลงเป็นวิชาเลือกทางศิลปะ ซึ่งสามารถกระทำได้ในทุกระดับชั้น ตั้งแต่ประถมจนถึงระดับอุดมศึกษา และสำหรับนักเรียนนักศึกษาที่เรียนศิลปะโดยตรงของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี ควรได้ผ่านการศึกษารายวิชาการแทงหยวก โดยบรรจุไว้เป็นวิชาบังคับของหลักสูตร

3. การอบรมครูประจำการผู้สอนวิชาศิลปะ ในการบรรจุรายวิชาการแทงหยวกเข้าไปในหลักสูตร การศึกษาระดับต่าง ๆ นั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดในการที่จะทำให้การเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าวบรรลุผลสัมฤทธิ์ความมุ่งหมายก็คือ ครูผู้สอนในวิชานี้ การเตรียมครูสอนศิลปะโดยการบรรจุรายวิชาการแทงหยวกเข้าไปในหลักสูตรครู ก็เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้มีครูผู้สอนในวิชานี้อย่างพอเพียง แต่ต้องใช้เวลาพอสมควร จึงจะได้ครูในจำนวนที่ต้องการ และควรจัดอบรมครูผู้สอนศิลปะเรื่องการแทงหยวกจนครูมีความสามารถที่จะนำไปถ่ายทอดให้แก่ นักเรียนได้

4. การปรับปรุงศิลปะการแทงหยวกให้เหมาะกับสังคมปัจจุบัน ปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็ว ศิลปะการแทงหยวก ซึ่งแต่เดิมมีโอกาสที่จะนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวางนั้น บัดนี้นำไปใช้ในงานเมอร์แต่เพียงอย่างเดียว งานอื่น ๆ แทบไม่มีโอกาสได้ใช้เลย แม้แต่งานเมอร์เองก็ตาม มีการนำเอาฉลุสลักหยวกไปใช้กันน้อยมาก

เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการนำศิลปะการแทงหยวกไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น ควรปรับปรุงวิธีการแทงหยวกเพื่อนำไปใช้กับงานด้านอื่น ๆ เช่น การตกแต่งกระทง การตกแต่งพวงมาลา การตกแต่งบายศรี การตกแต่งรถเข้าขบวนแห่ การตกแต่งเรือเข้าขบวนแห่ การจัดชุด การจัดที่บูชา เป็นต้น

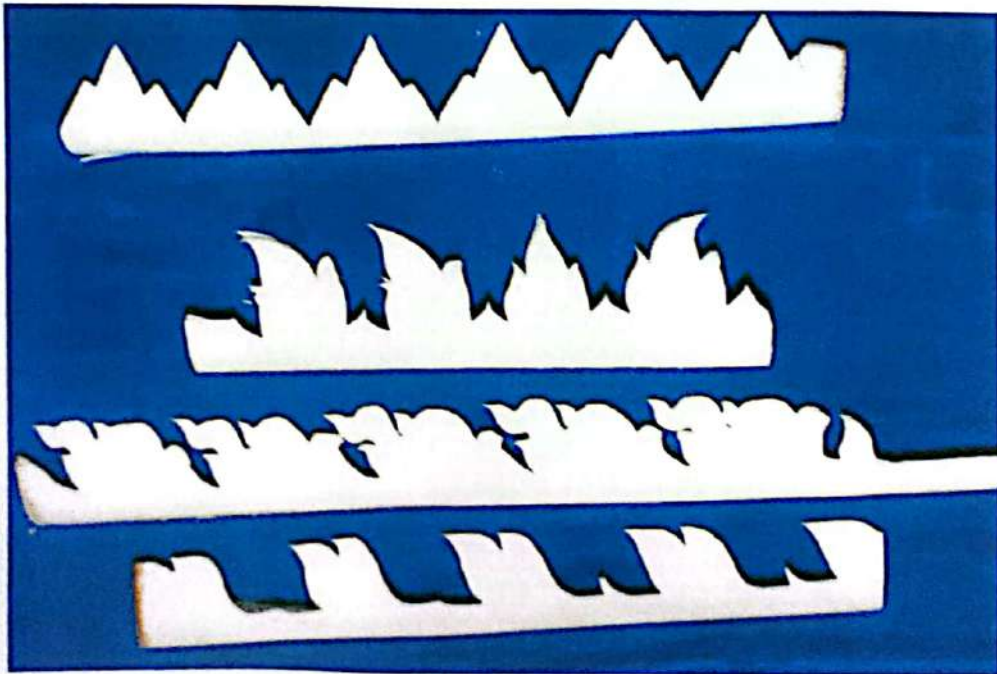
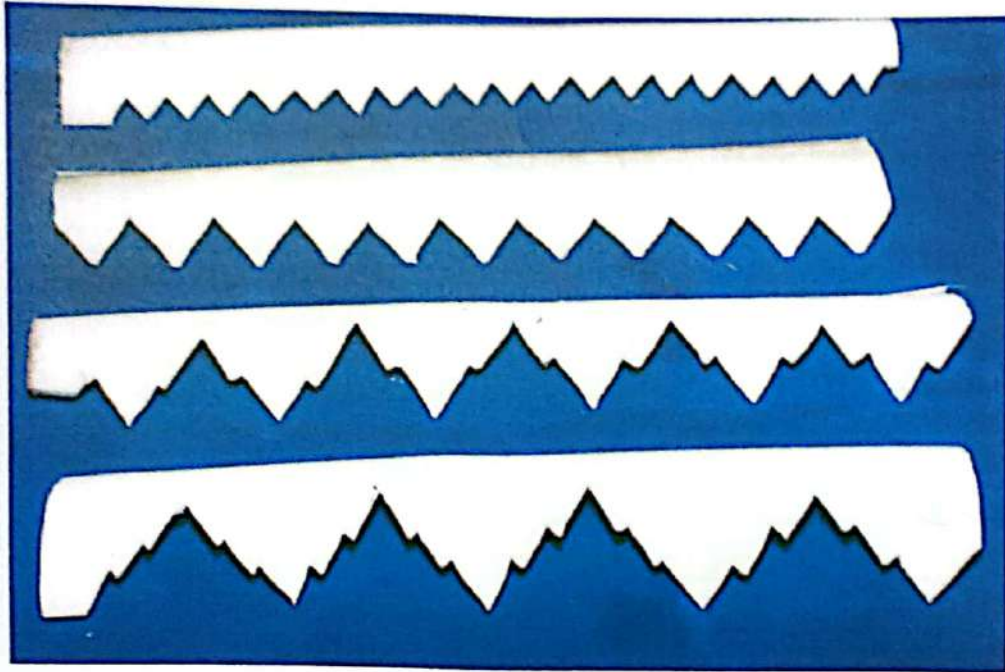
5. การส่งเสริมช่างแทงหยวกให้แสดงผลงาน ความเสื่อมของศิลปะของช่างหยวกทางหนึ่ง ได้แก่ การที่ช่างแทงหยวกไม่มีโอกาสได้แสดงผลงาน ไม่มีโอกาสได้ใช้ความรู้ ความชำนาญ การส่งเสริมให้ช่างแทงหยวกได้มีโอกาสใช้ความรู้ความชำนาญในการแสดงผลงานของตนให้ปรากฏ นอกจากจะเป็นการช่วยให้ช่างเกิดความภูมิใจในตนเอง ต้องการที่จะเผยแพร่ศิลปะการแทงหยวกให้แพร่หลายแล้ว ยังเป็นการช่วยให้คนทั่วไปได้

เห็นผลงานการแทงหยวกได้ชื่นชมในความงาม เกิดความซาบซึ้งในศิลปะแขนงนี้ เกิดความรักและหวงแหน ต้องการที่จะพิทักษ์รักษาเอาไว้มิให้เสื่อมสลาย

การส่งเสริมช่างแทงหยวกให้มีโอกาสได้ใช้ความรู้ ความชำนาญของคนให้เป็นประโยชน์นั้น กระทำได้หลายวิธี ได้แก่ การเชิญบรรพชาและสาธิตวิธีการแทงหยวกในโอกาสต่าง ๆ เช่น ในงานประจำปีของจังหวัด อำเภอ งานประจำปีของวัด โรงเรียน ตลอดจนสถานต่าง ๆ หรือเชิญมาเป็นวิทยากรในรายการของวิทยุกระจายเสียง ในรายการโทรทัศน์บ้าง โดยเชิญมาเป็นวิทยากรเกี่ยวกับการแทงหยวกในโรงเรียนหรือสถานศึกษาทางศิลปะ เป็นต้น

6. เผยแพร่วิชาการด้านการแทงหยวกให้กว้างขวาง การเผยแพร่ความรู้และผลงานด้านการแทงหยวกให้ปรากฏอย่างกว้างขวางในสังคม จัดว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะนอกจากจะทำให้เป็นที่น่าสนใจ เป็นที่นิยมชมชอบของสังคมแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังหลักวิชาการให้เจริญงอกงามต่อไปอีกด้วย ปัจจุบันความก้าวหน้าทางกิจการสื่อสารมวลชนเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น โอกาสที่จะเผยแพร่วิชาการด้านการแทงหยวกจึงกระทำได้อย่างกว้างขวาง ทั้งทางด้านการจัดพิมพ์เป็นหนังสือเอกสารคำรา อินเทอร์เน็ต วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ภาพถ่าย ตลอดจนการบรรยายและการสาธิต

ภาพประกอบการแทงหยวก

ถายแทงหยวกลายต่าง ๆ

การลอกหยวกชั้นใน

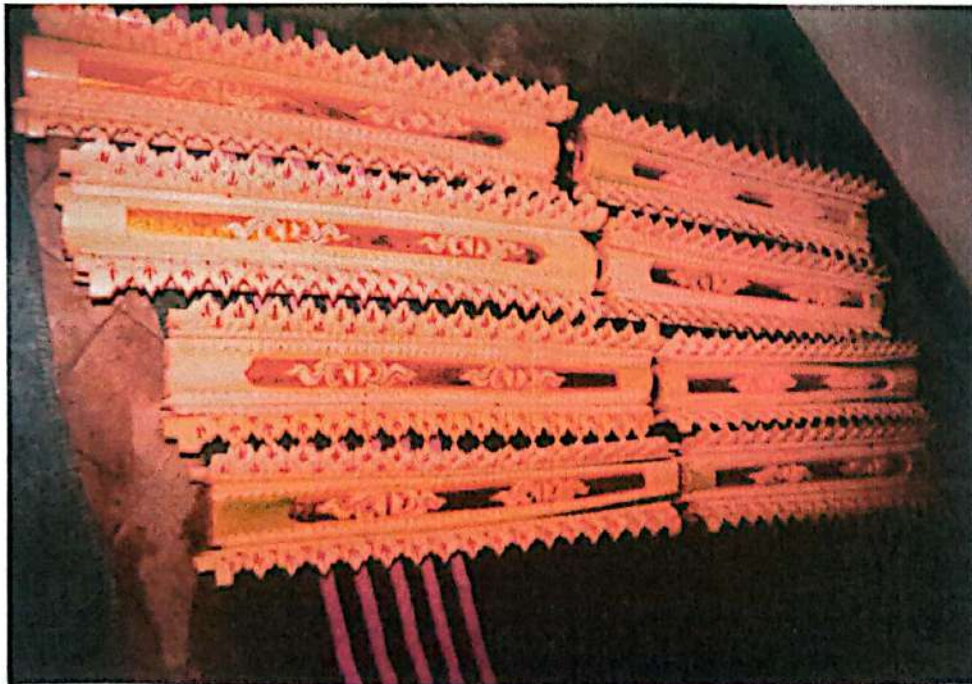
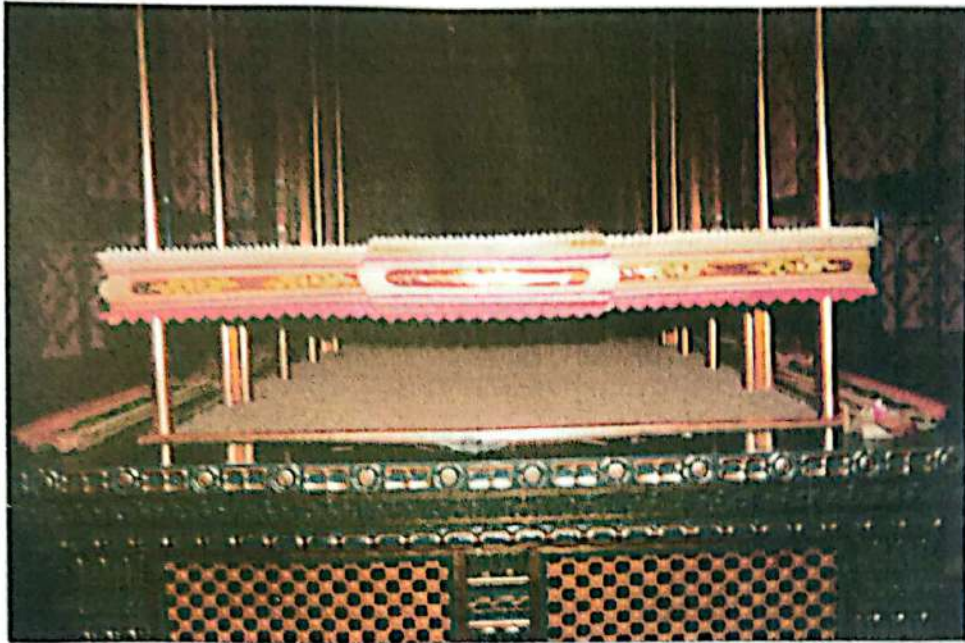
การแกะสลักเครื่องสด

การใช้อุปกรณ์เสริมทำวงกลมบนมะละกอ

ภาพเครื่องสดดอกไม้จากมะละกอ

หยวกหลวงใช้กระดานทองในพระราชพิธีศพของราชวงศ์

เมรุลอยเก้ายอด

เมรุกลางแจ้ง พิธีเผาศพในยุคปัจจุบัน

พิธีเผาศพ คุณอุไร อังกินันท์
ณ วัดคงคาราม จังหวัดเพชรบุรี

บรรณานุกรม

- ป. มหาจันทร์. (2540). ศิลปะการจดสุตถกยวท. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- พระราชทานเพลิงศพ ศศ.บัวไทย แจ่มจันทร์. (2535). ช่างเมืองเพชร. เพชรบุรี : เพชรภูมิการพิมพ์.
- มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. (2542). สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง เล่ม 3. กรุงเทพฯ : สยามเพรส แมนเนจเมนต์ จำกัด.
- วิทยาลัยครูเพชรบุรี สหวิทยาลัยทวารวดี. (2537). เอกสารประกอบการพิจารณาเพื่อเสนอ ให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์ แก่ นายประสม สุสุทธิ. เพชรบุรี : วิทยาลัยครูเพชรบุรี.
- วิบูลย์ ธีสุวรรณ. (2535). ศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินต์ติ้ง.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี. (2540). สถาปัตยกรรมเรือนยอดจังหวัดเพชรบุรี : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี.
- สำนักบริการวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2539). การศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ และจัดลำดับความสำคัญของการลงทุนเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจังหวัด เพชรบุรี. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

PBRU PHETCHABURI ARC

1000127952